

2014 m. sausio 17 d., penktadienis

Nr. 2 (1063) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Tadas Girininkas – operos „Švyturys“

4

Arbatvakaris M.J. Šlapelių name-muziejuje

5

„Redirected / Už Lietuvą!“ – kinas liaudžiai

6

Sodai kaip savimonės dalis

Jonas Noras Naruševičius, ekspozicijos fragmentas

Naruševičių paroda „Augančios formos“

9

Krėsle prie televizoriaus

Arnoto fragmentas. Audinys – Italija, XVII a. IV ketv. Nériniai – Venecija, XVII a. pab. Vilnius katedra G. ČIUŽELIO NUOTR.

Ir prabanga, ir grožis

Paroda „Šilkas ir auksas. Vilniaus arkivyskupijos XV–XVIII a.

liturginė tekstilė“ Bažnytinio paveldo muziejuje

Dalia Vasiliūnienė

Pavargusieji nuo atskartojančio nūdienos dailės pasaulyo susmulkėjimo, kur subjektyviai žiūrint viskas yra vertinga, kur kalbėjimo ir ieškojimų daug, o išliekamosios vertės mažai, kur grožis yra kičo sinonimas, o menas ir meistrystė tapo viškai tarpusavyje nesusiję dalykai, tikrai atgaus širdį apsilankę parodoje intriguojančiu, nostalgiją tolimos praeities, egzotišką kraštų prabangai ir grožiu keliančiu pavadinimu. O ekspozicijoje iš tiesų esama ir senų laikų prabangos, ir tolimų šalių padangėse įkvėpto grožio, ir šilko, ir aukso...

Apie parodą galima kalbėti dviejopai: išreiškiant rodomų meno kūriniių keliamą estetinį pasigérėjimą arba paprasčiausiai konstatuojant renginio tikslus ir esamus faktus. Pradėti vertėtų nuo apčiupiamų dalykų ir faktų, nes toks kalbėjimo būdas skaitytojų aiškiausiai informuos, ką gi jis išvys atėjęs į Bažnytinio paveldo muziejų.

Užuot išsamiai aiškinus, verta tik priminti, kad bažnyčiose apeigas dvasininkai atlieka apsilikę specia-

liai tam skirtais iškilmingais liturginiams drabužiams, kurių pavadinimai, formas ir spalvų simbolika siekia antiką ir ankstyvuosių viduramžių, sukirkimas keitėsi labai nežymiai, o nešiosenos tradicijų vienodai laikytasi viso pasaulyo katalikiškuose kraštuose. Pamat Konstantinopolio patriarcho popiežiui Eugenijui IV (1431–1447) padovanotą XI a. dalmatiką arba šv. Tomo Beketo XII a. dėvėtą arnotą pripažinsime, kad jų pavidalai nedaug kuo skiriasi nuo Lietuvos parapijose išlikusių XVIII ar XIX a. analogų. Tiesa, įvairuoja audinių rūšys, ornamentiniai raštai ir dekoro elementai, kurių kisdavo atsižvelgiant į tekstilės technikos raidą ir besimainančias meno stilių tendencijas. Lietuvoje, deja, neišsaugoti ankstyviausių čia dėvėti liturginiai drabužiai, o pora seniausiu pavyzdžiu tesiekia XV a. pabaigą. Tenka pridurti, kad lengvai pažidžiamai tekstilės dirbiniai ilgainiui būdavo taisomi ir persiuvami, senieji audiniai pritaikomi naujiems bažnytiniam drabužiams, todėl tik retas kuris mūsų dienas pasiekė nė kiek neperdrytas.

Bažnytinio paveldo muziejus sau-

go itin solidų liturginės tekstilės rinkinį, kurį sudaro Vilniaus arkikatedros ir daugybės kitų arkivyskupijos parapijų vertybės. Neįkainojamo lobyno priežiūrai 2013 m. muziejuje įrengtos specializuotos tekstilės restauravimo dirbtuvės. Kartu imtasi sumanymo visuomenei pristatyti reikšmingiausią šio istorinio-meninio paveldo dalį. Parodos kuratorei Ritai Pauliukevičiūtei išskilo nelengvas uždavinys – iš šimtų „saugojimo vienetų“ atrinkti svarbiausius, vertingiausius, išpūdingiausius, gražiausius... Manau, kad buvo pasirinktas teisingas sprendimas – ekspozicija parengta chronologiniu principu ir padalinta į tris menine verte viena kitai nenusileidžiančias dalis. Pirmojoje salėje eksponuojami 26 sceniausijų, XV–XVII a. dauduoji Vilniaus katedros drabužiai, siūti iš Italijoje ir Persijoje nuaustų prabangių renesansinių, barokinijų audinių – aksomo, altembaso, brokato, damasto, spalvoto šilko. Stambiaraščiams turtinges tekstūros importiniams audiniams efektingumu prilygsta Lietuvos

NUKELTA | 6 PSL.

Ir bosas būna elegantiškas

Operos „Švyturio“ laureatą Tadą Girininką kalbina Laimutė Ligeikaitė

Ne vienoje recenzijoje mūsų sa-vaitraščio puslapiuose jaunas dainininkas Tadas Girininkas vadintas kone iekvienu spektaklio atradimui. Jo gražiai įvaldytą vokalą, puikią mo-kyklą (prof. Vladimiro Prudnikovo dainavimo klasės absolventas), sordū bosą, greitą profesinį brendimą pastebėjo visi Lietuvos teatrai ir spektaklių statytojai. Tadas Girininkas jau keleri metai yra Kauno mu-zikinio teatro solistas, sukūrė Atilą (G. Verdi „Atila“), Eskamilją (G. Bizet „Karmen“), Raimondą (G. Donizetti „Liucija di Lamermur“), Es-tijoje sukūrė Maliutos Skuratovo vaidmenį N. Rimskio-Korsakovo operoje „Caro sužadėtinė“. Pirmą-sias brandžias boso partijas Tadui Girininkui patikėjo Klaipėdos mu-zikinis teatras, kuriam dainininkas puikiai pasirodė C. Monteverdi ope-rose, sukūrė Frankenšteiną (A. Žigaitytės-Nekrošienės „Frank'Eins-teinas XXI amžius“), Sparafučilę (G. Verdi „Rigoletas“), Simoną (G. Puccini „Džanis Skikis“). Bosas neliko nepastebėtas ir „Vilnius City opera“ (arba „Bohemiečių“) vadovės Dalios Ibelhauptaitės, kuri dar studentą Tadą Girininką yra kvietusi dainuoti nedidelį Ginkluoto vyro vaidmenį W.A. Mozarto operoje „Užburtoji fleita“, o vėliau skyrusi ir ryškesnius vaidmenis – Johaną (J. Massenet „Verteris“), Rotnį, Zareckį (P. Čaikovskio „Eugenijus Oneginas“), Doną Al-fonsą (W.A. Mozarto „Visos jos to-kios“).

Išskirtinis įvykis T. Girininko kar-jeroje – kvietimas atliki svarbius vaidmenis Lietuvos nacionalinio operos ir baletu teatro pastatymuo-se. Ir, kaip sakoma, iš pirmo karto – į dešimtuką: už Karaliaus vaidmenį R. Wagnerio operoje „Lohengrinas“ ir Silvos vaidmenį G. Verdi operoje „Ernanis“ T. Girininkas buvo pripa-zintas geriausiai 2013 m. operos soli-stu, praėjusių savaitę jam įteikta operos „Švyturio“ statulėlė. Ta pro-ga pasidomėjau, kokiomis idėjomis ir lūkesčiais gyvena jaunas operos solistas.

Pirmas rimtas žingsnis į operos scenos aukštumas buvo prestižinis dainininkų konkursas Vokietijoje „Neue Stimmen“, į kurį vien patekti sunku, tai padaryti bando dainininkai iš viso pasauly. Ką jis duoda scenos pradedančiajam?

Šis konkursas man davė daugybę pažinčių, manim susidomėjo kelios agentūros, į perklasas kvietė Mag-deburgu teatras. Žinoma, konkurs so laimėtojams atsiveria visai kitos galimybės. Konkurse dalyvavo ypač stiprūs dainininkai. Aš nepatekau į pusfinalį, bet iki šios dienos ben-drauju su keletu dalyvių – bosu, ba-ritonu, kuris dabar dainuoja „Metropolitene“. Tais metais laimėjo Olgą Bezmertną – lyrinis sopranas iš Ukrainos, antrą premiją gavo la-bai patyręs bosas Jongminas Parkas iš Pietų Korėjos – Čaikovskio, Do-mingo ir dar keleto didelių konkur-

sų nugalėtojas. Trečią premiją pel-nė kinas tenoras Jinxu Xiahou. Susidaro įspūdis, kad daugiausiai pasaulio teatrų impresarių, spau-dos, gerbėjų dėmesio susilaukia tenorai? Bosai nėra tokie žavūs, jie priversti vaidinti senus žmones. Ar neslėgė tas nuolatinis persikūnijimas į seną herojų?

Kauno muzikiniame teatre yra nemažai pastatymų, kur bosai, „kaip ir priklauso“, yra seni herojai – turi užsikliuoti barzdą, drebėti vaikščiodamas, vos nulaikytį lazdą ir pa-našiai. Bet juos vaidindamas blogai

tikrai veikia, įauga į sąmonę. Kuo daugiau sukuri vaidmenų, tuo labiau subrėsti. Sakyčiau, reikia vaid-menų įvairovės. Yra dainininkų, kurie „pasidaro“ du tris vaidmenis, ir viskas, tik juos ir teda inuoja, po pa-saulio teatrus keliauja.

Pats esu sukūrės tikrai gana daug įvairių vaidmenų, skirtingu savo technika, stilistika, įvaizdžiu. O kuris vaidmuo yra svajonė, idealas, ateities siekiamybė? Gal Borisas Godu-novas? Kas jি, tavo manymu, ge-riaujai įkūnija?

O taip, Borisas Godunovas – vie-

nors teko jā parengti per gana trum-pa laiką. Ir galu pasakyti, kad ši kartą Wagneri buvo lengviau įveikti ne-gu Verdi.

Šie abu vaidmenys, už kuriuos ga-vau „Švyturį“, yra ir skirtingi, ir pa-našūs. Wagnerio partija labiau re-čiatyvinio pobūdžio, yra nedaug į bel canto panašiu vietų. Jų galbūt daugiau Elzos, Lohengrino partijo-se, tačiau mano partijoje daugiau „rečitatyviškumo“, pasiūrėjės į klavyrą, net legato niekur nerasi. O Verdi „Ernanio“ opera visa parem-ta bel canto dainavimu, ir tai yra kur kas sudėtingiau. Tai nuoseklus bal-so vedimas, legato frazės ir panašūs dalykai. Dainininkui sunkiausia vi-są spektaklį iki galo išlaikyti tą toly-gią liniją ir kvėpavimą. Bet vaidme-nys kick panašūs savo emociniu pobūdžiu.

Kaip reaguojti į režisierių idėjas: ar vykdai, kas liepama, ar jau dristi pasiginčyti, jei pačiam kitaip atrodo?

Svarbu ieškoti bendro sprendimo. Kai pastatymo darbas būna la-bai trumpas arba pats esu labiau su-sirūpinęs savo partijos muzikiniais techniniais dalykais, tekstu, tada paklūstu režisieriui be kalbų. Bet kai įsigilinu į medžiagą, suvokiu vaid-mens prasmę, vietą, o matau, kad režisierius nori visai kitaip, tada jau bandau ieškoti sprendimo, kartais ir savo idėja pasiūlau. Tenka pasiginčyti ir dėl pasitaikančių „naftalininių“ štampų ir atgyvenų. Juk kažko naujo ir „gyvo“ nori ne tik atlirkėjas, bet ir žiūrovą. Dabar teatrui siekia išvengti statiskumo, nori kuo daugiau gyvo veiksmo.

Kokios aplinkybės paskatino mesti saksofono studijas ir nukreip-dainavimo link?

Dar besimokydamas Eduardo Balsio menų gimnazijoje Klaipėdoje išgirdau sakant – „būsi dainininkas“. Tada nepatikėjau. Sakiau, gal kokiame chore ir padainuosiu, bet solistu tikrai nebūsiu. Kai Muzikos ir teatro akademijoje jau studijau-va saksofoną, pažįstami bendramoksliai mane rekomendavo vienam choro dirigavimo studentui, kuriam per egzaminą reikėjo padiriguoti choro kūrinių su solistais. Jis manęs paprašė padainuoti boso partiją. Ta-da mane išgirdo LNOBT choro vadovas Česlovas Radžiūnas ir pasiū-lė dainuoti teatro chore. Paskui buvau nusištasis pas labai gerą teatr-o vokalo pedagogę, dabar jau a.a. Reginą Pranckevičiūtę, kuri yra pa-dėjusi ne vienam žinomam solistui.

Ji man pasiūlė prašytis studijuoti pas Prudnikovą. Taip 2003 m. isto-jau į V. Prudnikovo dainavimo klasę, dabar jau esu baigęs magistrantūros studijas.

Dainininkui išgarsėti padeda ne tik talentas, bet ir geras agentas. Kaip papulti į tą prestižinę agentūrą?

Šiuo atveju taip pat svarbu pažin-tys. Žinomas mūsų solistas Almas Švilpa (dirbantis Eseno operos te-

atre Vokietijoje) mane supažindino su savo agentūra, dalyvavau jos ren-giamoje perklause Vilniuje, vykau į perklasas Vokietijoje. Yra didžiu-lė konkurencija, į perklasas atva-žiuoja italių, ispanai – puikūs dainininkai, kurių teatrai dėl krizės uždaryti, jie ieško kitos vietas. Su-važiuoja, pavyzdžiu, į vieną perklau-są apie 30 bos... Nepaprastai dide-lė nervinė įtampa. Aš galu dviešimt spektaklių padainuoti ir tiek nei-si-semiu, kaip vienoje perklause. Nors jų esu nemažai apvažiavęs – dalyvavau Diuseldorf, Kylyje, Bi-lefelde, Hamburge. Tarp agentūrų irgi vyksta konkurencija, kiekviena turi „kainynus“, savo rinką. Dainininkui tai – tiesiog sėkmės dalykas. Kaip loterijoje – kasdien perkibilieta, tikiesi, ir kada nors tau „iš-kronta“ milijonas... Turi dirbtį savo darbą, kurti vaidmenis, važinėti į perklasas, kas reikalauja ne tik nervų, bet ir pinigų, ir tikėtis, jog pasiekis.

Nekoncertuoji po Lietuvos miestelius su lengvo turinio repertuaru, nesirodai TV šou programose. Ar žinai, kad jei tavęs nemato TV žiūro-vas, ironiškai sakant, tu tiesiog neegzistuoji?

Laikau tai visiška nesamone. Žmonėms kišamas bet kokio lygio šlamštą, o visi mano, kad tai gerai. Esu surengęs koncertų, kur dainuo-ju vien operos klasiką: praėjusiais metais koncertavau su ansambliu „Vilniaus arsenalas“, su soliste Re-gina Šilinskaite, Palangos Gintaro muziejuje, akompanuojant pianistei Audronei Juozauskaitei, dainavau koncerte „Palangiškiai – Palangai“. Tuose koncertuose nebuvo jokio „popso“, atlikome rimtą repertua-rą. Bet matau, kad žmonės jau ipratini prie kitų žanrų. Kartą, atlikę įvairių operų arijas, buvau paprašy-tas padainuoti „Kur balti keliai“ – žmonės net atsistojo, kaip jiems bu-vo gražu. Mane tas truputį liūdina. Palyginti su auksu: jau neski-riama, kur grynas auksas, o kur al-chemikų išradinėjamas. Su televizi-ja tas pats – išstumia tave į ekrana, ir jau esi žvaigždė, tiesa, tik tam tik-rų auditorijai, kuri žiūri atitinkamas programas. Aš sutikau dalyvau-ti tik viename TV projekte – LRT „Triumfo arkoje“, kur įgavau nau-dingos profesinės patirties.

Kokia tavo, kaip jauno artisto, pagrindinė išlikimo salyga? Apie ką labiausiai dabar galvoji? Kas tave palai-

Galvoju apie didžiulį darbą. Apie investiciją į sceną, atitį su svarbes-niais vaidmenimis. Visada daug dir-bu, buvau net pertempęs balsą. Rei-kiā daug dirbtī ir arba tai atcina, arba ne. Žmona mane labai palai-ko, skatina, žino, kas yra tikra ver-tybė, kas ne. Tas variklis mane ir ve-dia pirmyn.

PARENGĖ LAIMUTĖ LIGEIKAITĖ

Tadas Girininkas (Karalius) operoje „Lohengrinas“

M. ALEKSOS NUOTR.

nesiųjaučiau. Aš atribuoju tai, kas vyks-ta scenoje, nuo savo gyvenimo. Išei-nu iš teatro ir vėl gyvenu savo jaunu-gyvenimą. Žinoma, per pastatymo laikotarpį nuolat sukas mintys apie vaidmenį, tada atsiriboti sunkiau. Dabartiniuose pastatymuose, ypač Vokietijoje, bosai jau nevaizduojami seniai. Mano nesenai surukta vaidmenys taip pat sekā ta tendencija, pavyzdžiu, Wagnerio „Lohengrino“ Karalius yra gana jaunu-s, sumanytas kaip Generolo sūnus, turintis spręsti keblias situacijas. Netgi Silva Verdi operoje „Ernan“ gali būti nescenas. Man 32 metai, tegul ir Silva būna tokio amžiaus. Jis – jaunas, turtinges muziejaus savininkas, įsimylęs Elvyrą. Invalido vežimelyje sėdi ne todėl, kad nebepaeina. Gal jis po kokios nors traumos, kaip dažnai jaunimui pasitaiko? Laz-džiai taip pat gali būti elegancijos atri-butas – džentelmenai juk nešiojo skrybėles, lazdeles. „Bohemiečių“ statytoje Mozarto operoje „Visos jos tokios“ herojų įsvaizda labai sėkmin-gai pasirūpino Juozas Statkevičius (T. Girininko Dono Alfonso herojus netgi buvo pramintas Marcello Mastrianni vardu, –red. past.). Žodžiu, ir bosas gali būti elegantiškas.

Vis dėlto gal iš tų seno žmogaus vaidmenų galima pasisemti gyveni-miškos patirties, išminties, savotiš-kos filosofijos?

Igavau šiek tiek brandos. Dauge-lolio mano herojų tekstai filosofiniai, giliai poetiški. Kai į juos įsigilini, jie

na iš mano svajonių (tu svajonių vi-sas sąrašas, bet dabar neatskleisiu). O šio vaidmens atlirkėjo idealas man yra Vladimiras Prudnikovas, nors esu nemažai klausęs ir Jevgenijaus Nesterenko, ir Nikolajaus Geurovo, kuriuos labai vertinu, apskritai klausiausiai daug rusų muzikos pavyzdžiu su bosų partijomis. V. Prudnikovas buvo mano profesorius, prieš jį žemai lenku galvą, geresnio daininimo pedagogo nežinau. Is pasaulinių autoritetų dar paminičiau Samuelį Ramey, kuris mane žavi, nebūtinai kalbant apie Godunovo partiją.

Niekados nesistengiu kopijuoti kokio nors vienio atlirkėjo, daryti taip, kaip jis daro. Nekopijuociau netgi Prudnikovo. Tai jo kuriamas personažas. Pavyzdžiu, Godunovą kūrė taip, kaip įsivaizdavo, jo vaid-muo buvo įvertintas daugybė pre-mijų ir t.t. Aš kurčiau taip, kaip pats įsivaizduoju. Nebent pasimokyčiau iš jo tos rusiškos dvasios, dainavimo manieros.

Operos „Švyturio“ apdovanojimą gavai už du labai skirtinges muzi-kinės kalbos vaidmenis R. Wagnerio ir G. Verdi operose. Ką lengviau dainuoti? Kas arčiau širdies?

Arčiausiai širdies Verdi. Anks-tiau maniau, kad nesulaukęs kokių keturių dešimties metų net į rankas neimusi Wagnerio natū. Pačiam keista, kad Karaliaus partija Wag-nerio „Lohengrine“ tiesiog „gulē“ mano balsui, buvo lengva dainuoti,

Pirmonio kūno link

Loros Juodkaitės šokio spektaklis „Menų spaustuvėje“

Monika Jašinskaitė

Grynu gryniausia esmė, pirminis pradas – štai ką vertina ir ko siekia šiuolaikinio šokio kūrėja Lora Juodkaitė. Jos naujausiame spektaklyje „Atmintis“, pristatytyame sausio 10 d. „Menų spaustuvėje“, išnyko laiko ir vienos koordinatės, žiūrovui buvo atvertas keistos ir paslaptinges būtybės pasauly. Būtybė, angliskai *creature*, čia – Loros choreografinių kūrinys abiem prasmėmis: viena vertus, taip vadinti galime patį solo spektaklį, kita vertus – tai jos kūnu sukurtas personažas, savają ašį praradusi persona, šiuolaikinis žmogus.

Apskritimas, kvadratas, piramidė – elementariausios geometrinės formos išryškėja dar spektaklio pradžioje. Pirmosios dvi – scenos grindų plokštumoje, jos žymi išėties ir baigties, vidinės harmonijos lauką ir gyvenimo bei atminties kelią. Trečioji – sklindanti iš viršaus šviesa, suteikianti plokštumai dar vieną dimensiją, tarsi ją animuojanti. Scenografas Elvitas Brazdylėtas ir šviesų dailininko Vilius Vilučio indėlis į šį L. Juodkaitės kūrinį džiugina nuo pirmųjų akimirkų ir spektaklio erdvės elementą kilsteli iki choreografijos lygio.

Apskritimas ir kvadratas – du skirtinių pradai. Lyg būtų moters figūra ir kvadratinis rémas 1961 metų Josepho Beuuso darbe „Mergaitė“ („Virgin“). Dvasios jėga ir potencialas, atsveriantis šaltą ir kietą vyrišką intelektą, „daugelio mūsų kentėjimų priežastį“. L. Juodkaitės kūrinyje kvadratas taip pat yra kentėjimų priežastis – tai juo judėdama būtybė praranda sukimosi ašį ir destabilizuoja, tai jis yra vidinio pasaulio riba. Tačiau „Atmintyje“, rodos, lytiškumas visiškai išnykęs. Tik pirmomis ir paskutinėmis spektaklio akimirkomis, kai kūnas tarsi

patiria vidinę harmoniją, šokėjos juadesiai tampa grakštesni, švelnesni, tarsi moteriškesni. Įdomu, kad būtent tuo metu kūnas yra apskritime.

Kvadrato viuduje yra žemės, Rodos, daug natūralesnis pagrindas šokiu išleidžianti linoleumas. Po sąmoningai išdejinto sukinio rėmo taku, L. Juodkai-

to „Nepalaužiamo princu“, kurio kūnas nualintas ir jau nebekūniškas. Visiškai dematerializavęsis, o sąmonė ir instinkta susijungę, todėl nebera skirtumo tarp kūno ir minties (*Fischer-Lichte, Erika. The transformative power of performance. A new aesthetics. New York and London:*

„„Nepalaužiamo princu“, kurio kūnas nualintas ir jau nebekūniškas. Visiškai dematerializavęsis, o sąmonė ir instinkta susijungę, todėl nebera skirtumo tarp kūno ir minties (*Fischer-Lichte, Erika. The transformative power of performance. A new aesthetics. New York and London:*

kvėpavimas, plokštelės traškesys, mistiškas vyro dainavimas ar giedojimas... Tomo Kutavičiaus garso takelyje – elementarūs garsai, daug tylos ir jokios monotonijos. Jis tarsi atveria spektaklio erdvę ir kartu su teikia jai konkretumo bei realumo. Šiandien, kai kiti šokio kūrėjai dažnai naudoja jau sukurtą muziką, choreografo bendradarbiavimas su kompozitoriumi scenos kūriniui su teikia papildomos vertės. Iškart po premjeros Lora apgailestavo, kad šis T. Kutavičiaus kūrinius jai vis dar yra mišlė. Gal dėl to šokėja neperžengia tam tikros vidinės ribos, o spektaklio energinis lygmuo dar nepasiiekia subrendusios „Sibilės“ lygio. Tikėkimiškai, kad tai – laiko klausimas.

L. Juodkaitė nori kalbėti apie būties prasmės ieškojimą savo gelme. Se Ar tik tai, apie ką ji svajoja, tai, ko ji ieško, kartais nebus Philipo Auslanderio pirmenis kūnas – kūnas, išvalytas nuo sociokultūrinių ženklių? Vakaruose prieš kurį laiką šias paieškas pakeitė ne tokį ženklių valymas, o demaskavimas ir eksponavimas (*Staniškytė, Jurgita. Kairos ženkliai: šiuolaikinis Lietuvos teatras tarp modernizmo ir postmodernizmo, Scena, 2008, p. 150–151*). Ar galime sakyti, kad „Atmintyje“ neiškiros kilmės chimeros ar salamandros, tarsi patekusios čia iš kito Loros darbo „Salamandros sapnas. Paveikslas“, demaskuoja ankstesnius kultūrinius žingsnius, pavyzdžiui, ankstesnių choreografijų kūrinių? Turbūt ne. Galime tik pasidžiaugti, kad esame sąžiningi patys prieš save ir leidžiame sau kurti ne tai, ką „reiki“, o tai, ko patys norime.

Gerai, kad Lora ne tik sau leidžia kūrybinę laisvę, bet ir turi komandaną, su kuria ta laisve gali naudotis. Vis įdomiau, ką Loros Juodkaitės šokio teatras darys toliau.

„Atmintis“

D. Matvejevo nuotr.

té visą likusį spektaklio laiką yra virš remo ir tame. Lora sako, kad žemės – tai lyg kasdienis purvas, teršalai. Lyg patirties sluoksnių, neleidžiantys pasiekti savo esmę. Laikui bégantios būtybės vis smunka žemyn, dulkes vis labiau limpa prie kūno, kol galiausiai, visiškai palaužta, atkasto sluoksnį, kur žemiu nebéra. Šviesa atsimuša lyg nuo veidrodžio, o būtybė, lyg (vėl) atradusi savo esmę, pakyla į harmoningą sukinį. Vis dėlto žemiu natūralumas vilioja, jų nesinori priskirti neigiamai stichijai, dėl to sunkiau perskaityti metaforą.

Loros būtybė veržli, tvirta, net agresyvi. Rodos, šokėjos judėjimas gali priminti viską – asirų dievybę, diskon metiką, chimerą, salamandrą ar paukštį, tik ne moterį. Toks gebėjimas transformuotis, sąmoningai keisti savo kūną prirenkiantis. Savotiškoje atminties išrašo juoste, savame kūne, L. Juodkaitė atsikrato visų tapatumo žymių. Lyg suklasotų tai, kas nesuklastojama, savo kūnų paverstų kitu.

Būtybė – tarsi iškūnystė mintis. Lyg scenoje ne L. Juodkaitė, o Ryszardas Cieślakas iš Jerzy Grotowskio

Routledge, 2008. p. 82.). Ne, Lorai teatras nėra tyrimų aikštė, o personažas – savęs tyrinėjimo išrankis. Vis dėlto tai, ką ji daro scenoje, verčia kalbėti apie tą keistą energiją, sukuriamą čia pat, vietoje, prie žiūrovo akių. Is kur ji atsiranda? L. Juodkaitė pasakoja istoriją ir, regis, pasakodama pati vis neria glyn, sluoksnis po sluoksnio, į tam tikrą psichofizinę būseną, kurioje judėjimas vyksta savaime, iš kūno nereikalaudamas jokių papildomų jėgų, tarsi tai būtų natūrali kūno būseną. Jūros ošimas, bildantys akmenys,

vizualiai pateiktas kaip dipticha, – sakos knygų pasiodymą lietuvių kalba iniciavęs teatro kritikas Vaidas Jauniškis. – Ir nors negalime girtis gausėsišias šiandieninių teorijų vertimais, jau neturime teisės ir teigti, kad naujausių tyrinėtojų ižvalgos mums yra *terra incognita*.

Be to, šios knygos suteikia ne tik išrankius tyrimams – jos skatina kurti, žvelgti į atlikimo menų plačiau ir laisviau, neužsidaryti amžiamis itališkoje scenos dėžutėje, o drauge – permąstyti, kas iš tiesų joje vyksta.“

Performatyvus – „tai naujas žodis, šlykštus žodis, galbūt apskritai neturintis kokios nors ypatingos reikšmės“, raše ši terminą nukalęs lingvistas Johnas L. Austinas. Ilgaiji pasirodė, kad šis žodis svarbus ne tik kalbos filosofijai, bet ypač analizuojant įvairius menus.

Erika Fischer-Lichte – Berlyno Laisvojo universiteto profesorė, vizitujanti profesorė daugelyje pasauly universitetų, viena didžiausių šiuolaikinių teatro tyrinėtojų. Savo

nografiją, iš kurių svarbiausios – „Teatro semiotika“ (1983), „Dramos istorija“ (1990, išversta į penkias kalbas), „Atrastas žiūrovas. Paradigmų kaita XX a. teatre“ (1997), „Teatro vaizdas ir žvilgsnis. Europietiška perspektyva“ (1997), „Teatras, auka, ritualas. Politinio teatro formas“ (2005), „Performatyvumas. Įvadas“ (2011). „Performatyvumo estetika“ (2004) yra garsiausia jos knyga, išversta į vienuolika kalbus.

Ši penktadienį, 2014 m. sausio 17 d., 15 val. klubas „Prie arbatos“ kviečia besidominčius teatru ir apskritai kultūrą į knygos pristatymą, kuris vyks „Menų spaustuvės“ Infotekoje.

Su lankytojais arbata gurkšnos VDU MF Teatrolėgijos katedros vedėja, profesorė Jurgita Staniškytė, VDU MF Teatrolėgijos katedros docentas Edgaras Klijvis bei teatro kritikas Vaidas Jauniškis.

„MENŲ SPAUSTUVĖS“ INF.

(*Ästhetik des Performativen*, vertė Austėja Merkevičiūtė).

„Šios dvi knygos mums yra ir vienos aktualiausių, nes atveria naujus kelius scenos meno tendencijas ir bruozus (2010 m., vertė Jūratė Pieslytė). Šiandien greta jos galima pastatyti dar vieną pasauly scenos meno kontekste svarbią knygą – Erika Fischer-Lichte 2004 m. parašytą darbą „Performatyvumo estetika“

Anonsai

Klubo „Prie arbatos“ – fundamentalios studijos pristatymas

„Menų spaustuvė“ ne tik skatina kūrėjus ieškoti netradicinių kūrybos kelių ir nestandartinių būdų bendrauti su žiūrovais, bet ir stengiasi tai grįsti teorija. Infotekos lentynose jau sukaupta bene daugiausia Lietuvoje šiuolaikinės užsienio teorijos knygų apie dabarties scenos menus. Bet kartais ji prisimena savo, kai spaustuvės, šaknį.

Prieš trejetą metų „Menų spaustuvė“ išleido vieną išdomiausių šiuolaikinės teatrolėgijos knygų – Hanso-Thieso Lehmanno studiją „Postdraminis teatras“, apibendrinusią naujas scenos meno tendencijas ir bruozus (2010 m., vertė Jūratė Pieslytė). Šiandien greta jos galima pastatyti dar vieną pasauly scenos meno kontekste svarbią knygą – Erika Fischer-Lichte 2004 m. parašytą darbą „Performatyvumo estetika“

Gražinant praeitį

Arbatvakaris „Lig Tave sulauksim...“ Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje

Julija Vilkišiūtė

Dr. Jurgis Šlapelis ir jo žmona Marija – tautinio atgimimo veikėjai, paskyrę gyvenimą gimtosios kalbos bei Lietuvos nepriklausomybės puoselėjimui ir saugojimui. Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje vykstantys arbatvakariai – tai renginiai, kuriuose, pasitelkus teatrinių kalbų, bandoma sugrąžinti žiūrovą į XX a. pradžią ir leisti jam pabuvoti viename iš tuo metu rengtų slaptų ar pusiau slaptų susibūrimų. Tokie vakarai būtent šiuose namuose rengiami ne atsikitinai. Nors anuo metu jie čia rengiami ir nebūdavo, šių namų gyventoja Marija Šlapelienei itin mėgdavo tokiuose vakaruose lankytis. Taigi, norint bent kiek prisiliesti prie šios vilniutės dvasios, iš tiesų verta pajusti anuomet populiarūjį arbatvakarių atmosferą.

Vienas toks arbatvakaris-spektaklis – „Lig Tave sulauksim...“ vyko sausio 9 dieną. Jo rengėjai neapsiribojo viena Šlapelių namų-muziejaus sale ir pradėjo kurti praeidusio laiko atmosferą nuo pat šio pastato kie-mo. Pravėrus Pilics gatvėje esančias duris į muziejaus kiemelį, svečius pasitikdavo žibintininkas, o už stiklo sėdinti kasininkė taip pat buvo senoviškai pakilių nuotaikos ir aptarnaudavo svečius su itin pabrėžiamu, šiemis laikams jau nebūdingu mandagumu. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tokie vakarai turėtų būti nemo-kami, tačiau visiškai paprasta paaškinti, kodėl vis dėlto reikia pirkti bilietą – ir toje praeityje, prie kurios bandoma prisiliesti, arbatvakariai visuomet būdavo mokami.

Nors ir nusipirkus bilietai, žiūrovai leidžiamasi pasiauasti svečiu, vaka-ro dalyviu, o ne stebėtoju. Jis malonai pasitinkamas visur: koridoriuje, kur kabinami paltais, ar salėje, kurio-

Eglė Tulevičiūtė (Marija Šlapeliene)

K. SIPARIO NUOTR.

jejis palydimas iki specialiai jam parankamos vietos. Tai ir vėl nėra pa-prastas, nuoširdus mandagumas, šis mandagumas istorinis, verčiantis pa-sijausti ne paprastu, o ypatingu, taip pat istorinu žmogumi. Lyg iš tiesų čia vyktų kažkas slapta, ne kiekvienam pasickiama ar žinoma, ne kiekvienam suprantama. Taigi, galima sa-kyti, visas šio vakaro svečius aptarnaujantis personalas, o šiek tiek net ir patys svečiai, vos tik peržengę

Pilies g. 40 esančių durų slenkstį, pa-sineria į bendrą žaidimą, savotišką karnavalą, ir tampa aktoriais.

Salėje su užvertomis langinėmis – balta staltiese užklotas ilgas stalas, aplink kurį ir sodinami susirinkę da-lyviai. Kickvienas jų, kaip tokiam vakarui ir priklauso, iš karto gauna po karštos arbatos stiklinę. Šioji arba-ta, kaip ir minėtasis mandagumas, nėra pateikiama kaip kažkas savai-me suprantamo, ji taip pat vaidina

ypatingą, simbolinį vaidmenį – kvie-čia atvirai kalbėtis, suartina. Iš tie-sų taip pabrėžtinai čia elgiamasi su kickviena detale, kaip tik iš jų šis va-karas ir susideda: iš ant stalo pasta-tomu žibintų, puošiamos eglutės, siūlomų paragauti spurgų, dovanojā-mų atviručių... Visos smulkmenos – lyg didžiausios brangenybės: tai yra priežastis užkalbinti, tai yra bendra-vimo, susipažinimo ritualas.

M. Šlapeliene – pirmosios lietu-viškos operos „Birutė“ pagrindinio vaidmens atlikėja, aktyvi pirmųjų saviveiklinių muzikos vakarų ir spektaklių dalyvė. Todėl ir šis arbat-vakaris – teatras. Nors teatrinė šio vakaro kalba labai paprasta, taip pat pasiskolinta iš praeidusio laiko. Čia yra dvi pagrindinės, viena kitai prieštaraujančios veikėjos – nuolat šnekanti ir kiek įkyrokai aplink vi-sus šokinėjanti Tarnaitė (Virginija Kuklytė) ir netiketai iš lauko atėju-si pati Marija Šlapeliene (Eglė Tu-levičiūtė). Marija pasineria i prisi-minimus: pasakoja apie senajį Vilnių, savo šeimą, namus, Lietu-vą, o tarnaite dėl visokių būtininių rūpesčių ar iš paprasciausio nuobudulio vis pertraukia lėtą, labai po-teišką jos kalbėjimą. Be to, ši Tar-naitė labai pamėgusi lenku kalbą, nuolat burba dėl to, kad vakaras vyksta lietuviškai, taip primindama apie sulenkėjusį ano meto jaunimą. Priešais žiūrovų akis esančioje sie-noje veikia videoprojekcija, kurioje matyti Marijos pasakojimą iliustruojantys vaizdai (pasirody-mo pradžioje buvo panaudotas ir aparatas vaizdui sukти). Kaip inter-liudija, vakarą pagyvinantis žaidi-mas – įvairių naujienų išano meto laikraščių skaitymas. O jautres-niems, poetiškesniems žiūrovams labiausiai pasakojamą laiką, jo atmo-sferą pajusti padeda gyvai atliekama lietuvių šeimų jaunimo, norinčio iš-mokti lietuvių kalbos...

té, smuikas – Milda Pleitaitė).

„Lig Tave sulauksim...“ turi aiš-kų tikslą – prikelti šiandienos žmo-gui patriotiškumą, sustiprinti jo meilę Lietuvai. Kaip sakė pati Marija Šlapeliene: „Mieli lietuvių, vil-niečiai, idant jūs niekuomet neap-leistumėt savo Tėvynės, tai mano priedermė yra papasakoti, kaip aš gyvenau.“ Kaip tik todėl Marijos istorija ir pasakojama. O dėl visus vie-nijančio lietuviškumo nesunku pa-sijausti čia lyg giminių baliuje: nors ir ne visi pažįstami, bet vienodai gerbiami, draugiškai priimami, so-dinami už to paties stalo tam, kad kartu pasinertų į vienaip ar kitaip bendrą, visus paliečiančią praci-ti.

Šis vakaras, kaip ir giminių susi-būrimai, skirtas kickvienam atėju-siam, ne vien tam, kuris M. Šlapelienei pritaru. Čia nickam nedraudžiamas nuobodžiauti (tai demonstruoja tar-naidė, tad jei ne kitiems, tuomet bent jai būsi savas), šnibždėtis tar-pusavyje (tai skatinā įvairūs dalini-maisi svetingumo ženklaus) ar, rim-čiau nusiteikusiems, domėtis istorija, lyg bandant atsekti savo gi-minės medij. Kad ir koks būtum, čia sulauki nemažai šypsenu, dėmesio ir todėl pasijunti pasitarnavęs šiam susitikimui jau vien savo atvykimu. Veikiausiai tai ir yra didžiausias šio arbatvakario kūrėjų nuopelnas – ge-bėjimas kickvienam žiūrovui, ne tik pasišventusiam patriotui ar istorijos mėgėjui, leisti jaustis gerai. Nors ir esama čia tam tikro pedagoginio už-manymo, nickas nėra per prievertą brukama. Ir anuomet tokiuose vakaruose gausiai lankydamosi įvairi publika: įvairių tautų Vilniaus gy-ventojai, ir intelligentai, ir darbininkai, ir lietuvių, mokantys ir nemo-kantys lietuviškai. O po tų vakarų atsirasdavo nemažai sulenkėjusių lietuvių šeimų jaunimo, norinčio iš-mokti lietuvių kalbos...

Anonsai

Kasdienybė nustelbiantys koncertai Filharmonijoje

Lietuvos nacionalinė filharmonija jau pradėjo sukti 2014-ųjų sausio–gegužės mėn. koncertų kaleido-skopą. Ši pusmetį vien Vilniuje numatyta surengti per 60 koncertų. Artimiausias – sausio 18 d. Filharmonijos Didžiojoje salėje leis iš arčiau pažvelgti į maestro Juozo Domarko vadovaujamą Lietuvos nacionalinio simfoninio orkeistro (LNSO) instrumentines grupes.

Sausio 18 d. programą „Nuo cigo-niškų melodijų iki koncerto smuiku“ atliks Roberto Šerveniukas diriguoja-mi LNSO styginių ir medinių pučia-mųjų instrumentų grupių muzikantai, solo grieš orkestro altų grupės koncertmeisteris Arūnas Statkus ir Filharmonijos svečias smuikininkas Aleksandras Sitkovetskis.

Jau kitą savaitę, sausio 22 d., Filharmonijoje pasirodys garsusis Mask-vos akademinių kamerinių choras, vadovaujamas iškiliaus dirigen-to Vladimiro Minino. Nesenai kūrybi-

Mayumi Kanagawa

nės veiklos 40-metį atsventęs vienas autoritetingiausią chorinės muzikos atlikėjų Lietuvos publiką ketina pamaloninti S. Rachmaninovo, G. Kančelio, O. Messiaeno, M. Ravelio kūri- nių bei rusų liaudies dainų programa.

Vasarį 8 d. Filharmonijoje su-lauksime vieno garsiausius pasaulyje baroko muzikos atlikėjų – Belgijos or-kestro „B'Rock“, atvykstančio su baroko muzikos interpretuotoju, svei-

carų fleitistu ir dirigentu Maurice'u Stegeriu. Svečiai atliks G.A. Bres-cianello, A. Vivaldi, G. Torelli ir F. Geminiani kūriinių programą „Su meile, Vivaldi“.

Pirmą kartą Filharmonijos scenoje sulauksite Kelno aukštostos mu-zikos mokyklos ir Londono karališkios muzikos akademijos auklėtinio, tarptautinio F. Chopino jaunuujų pianistų ir kitų konkursų laureato, gar-saus baltarusių pianisto Rostislavo Krimerio. Vasario 18 d. Filharmonijos scenoje svečias su Lietuvos kame-riniu orkestru ir jo meno vadovu smuikininku Sergejumi Krylovu atliks du dvigubus šiuolaikinių autorų – Niujorke gyvenančios rusų kompozitorės A. Pavlovo ir argentiniečių kompozitoriaus S. Calligario – kon-certus. LKO savo ruožtu šiame koncernte dar žada atliki L. van Beethovenė Septintąją simfoniją.

Kovo 12 d. Filharmonijos sceną sugrįžta visada laukiama Gidono Kremerio vadovaujamas orkestras „Kremerata Baltica“. Šiakart orkestras žada F. Schuberto, F. Chopino ir M. Weinbergo–A. Pushkariovo

muzikos vakarą. F. Chopino Antrąjį fortepijoninį koncertą su orkestru atliks pianistas Andrejus Korobeinikovas.

Kovo 29 d. Filharmonijoje su LNSO muzikuos pianistas Andrius Žlabys ir dirigentė Mirga Gražinytė-Tyla. Ispūdinga ir šio koncerto programma: J. Brahms Pirmasis koncertas fortepijonui, R. Šerkšnytės „Ugnys“ bei L. van Beethove-

no Penktoji simfonija („Likimo“).

Balandžio 24 d. Filharmonijoje rečitalį skambins vienas garsiausiu pasaulio pianistų Yundi Li. Svečias atliks R. Schumannas, L. van Beethovenas, F. Liszt kūriinių ir (sic!) ki-nų muzikos programą. O balandžio 26 d. su Modesto Pitrėno diriguojamu LNSO Filharmonijoje griež 2013 m. Jashos Heifetzo konkurso nugalėtoja, smuikininkė Mayumi Kanagawa. Viešnia atliks M. Brucio Pirmajį smuiko koncertą.

Simfoninės muzikos sezono pa-baigai gegužės 10 d. J. Domarko ir LNSO rengiamame koncerne solo grieč garsusis smuikininkas Vadimas Gluzmanas. B. Dvariono 110-osioms gimimo metinėms skirtame koncer-te svečias iš Rusijos atliks B. Dva-riono smuiko koncertą, o orkestras publiką dar pamalonins P. Čaikovskio „Patetinė“ simfoniją.

Daugiau informacijos apie šiuos ir kitus Filharmonijos renginius ra-site interneto svetainėje www.filharmonija.lt.

LNF INF.

Emilis Vėlyvis kaip lietuvių kino revoliucijos veidrodis

Nauji filmai – „Redirected / Už Lietuvą!“

Živilė Pipinytė

2006-ųjų pradžioje septyni jauni režisieriai, tarp kurių buvo Ignas Miškinis, Mantas Verbiejus ir Donatas Vaišnoras, paraše kino manifestą. Jis skelbė, kad „kino bankrotas – objektyvus lietuviškos kino kultūros faktas“. Jauni režisieriai suformulavo principus, turinčius atnaujinti lietuvių kiną. Tai buvo asmeniškumas (filmas turi remtis asmenine režisieriaus patirtimi), aktualumas (filmas privalo gimti „čia ir dabar“), komunikatyvumas (režisierius turi „uvilieti, įtraukti ir priblokštį žiūrovą“). Manifesto autorai tikino, kad „režisieriai privalo atsiriboti nuo bet kokios kino konjunktūros ir opnuoti autoritetams“. Savo tikslus manifesto autorai tikėjos igyvendinti per trejus metus, bet, man regis, jie taip ir liko fantazija. Manifesto autorių filmuose buvo daug žiūrovų nekenčiamo lietuvių kino mąslumo, reikšmingų pauzių ir „medinių“ dialogų.

Šliaužianti revoliucija

Įtariu, kad Emilis Vėlyvis manifesto nematė akyse, nors būtent 2006-aisiais jis pristatė savo pirmajį pilnametražį filmą „Zero“, ir atrodė, kad su manifestu labiau susijusios trys šio filmo novelės. Kino profesijos nesimokęs Vėlyvis taip pat žinojo, koks turi būti lietuvių kinas – ižžulės, šokiruojantis, neapsunkintas tautinių kompleksų, visas „padarytas“ iš lietuviško kičio ir kalbantiesi gatvės kalba. Buvo akivaizdu, kad Vėlyvių žavi Quentinas Tarantino. Manau, tas naivus susižavėjimas išliko iki šiol, tai sufleruoja net naujausiojo filmo „Redirected/Už Lietuvą!“ struktūra ar atskirų jo dalių pavadinimai, ką jau kalbėti apie daugybę geresnių ar blogesnių Tarantino sekėjų į pasaulį paleistų laiziją, dėl Islandijos ugnikalnio išsiveržimo atsiduria Lietuvoje ir iškart pasineria į folklorišką lietuvišką dugną. Čia anglus imas persekioti netik lietuviai (vairaus plauko nusikaltėliai ir žudikas policininkas), bet ir apiplėštieji. Todėl bent vieną trečdalį filmo užima gaudynės: kas nors ką nors vejas ar gaudo, kas nors bėga, o Džonas visą filmą laksto nuogas, su prie riešo prirakintu radiatoriumi. Po lietuviškų kaimiškų vestvių, pasibaigusiu grandiozinėmis mušlynėmis, galiausiai bėgliai atsiduria Rušijoje.

Didžiąją filmo dalį daužomasi, žudoma, dulkinamas (vienas anglas tuo užsiima net su pliušiniu meškinu ir gyva kiaule) ir kitaip linksminamas. Žinoma, su narko-

stampų, kuriuos Vėlyvis ir vėl paskartojo.

Iš pat pradžių Vėlyvis atvirai maištavo prieš lietuvių kiną, prieš jo dirbtinumą, pompastiką, taisyklings dialogus, polinkį į filosofavimą, moralizavimą, poetizavimą ir psichologinio ar moralinio pobūdžio problemas. Bet tai vis dėlto buvo neprofesionalo, neturinčio ko prarasti mėgėjo maištas prieš tradiciją (kurios jis nesuvokė), nacionalinio kino mokyklą ir vertybų hierarchiją. Iš esmės Vėlyvis neigė tai, ką jo dievukas Tarantino pavertė savo filmų materija, nes pastaras nė tikais, lietuvišku alumi bei stipresniais gérimalis ir merginomis. Vėlyvio „stilius“ nesikeičia: jo filmų personažai yra marginalai – nusikalšteliai, kekšės, degradavę kaimiečiai, kontrabandininkai, alkoholikai, policininkai. Jie plakatiški, nes režisierius nesivargina rasti bent kokį įtikinamų elgesio motyvų. Filmuose daug smurto, krauso, nuogų krūtyų ir keiksmažodžių. „Redirected / Už Lietuvą!“ keikiamasi net keturiomis kalbomis ir tai, ko gero, vienintelė Vėlyvio kūrybos naujovė. Bet ji sustiprina išpūdį, kad Vėlyvis kine galii kalbėti taip pat tik ištiktukais.

vo linijų literatūrą, nes pastaruojuose sėpelia susižavėjimo amerikiečių kinių ir jo istorija. Tai ir yra didžiausia Vėlyvio silpnybė – jis remiasi postmoderniais svetimos, gerai taip ir nepažintos tradicijos „tekstais“ ir jų perdirbiniais, iš jų paimdamas tik žanrų ar siužetų schemas, gaudynes, personažus. Žinoma, žanrinis kinas Lietuvoje neturi gilesnių tradicijų, kaip kaičių taip pat tiki ištinkūs.

bet užtat yra galimybė eksperimentuoti. Gaila, Vėlyvis ja nepasinaudojo, net lietuvių kino tradiciją galima įdomiai reinterpretuoti. Tačiau jis bene pirmasis irodė, kad nepretentingas mėgdžiojimas gali būti vi-sai pelningas. „Zero“ atidarė tą Pandoros skrynią, kuri pas mus dabar vadinama komerciniu lietuvių kinu, ir prisdėjo prie mito apie tą kina atsiradimo.

„Zero 3“

„Redirected / Už Lietuvą!“ man pasirodė dar vienas „Zero“. Gal techniškai ir tobulesnis, „švaresnis“ (operatorius Feliksas Abrukauskas), energingiau sumontuotas už ankstesnius du, bet akivaizdžiai priimtivyresnis, nes režisierius tik cituoja save ir mėgdžioja kitus. Nepadėjo ir tai, kad veiksmas prasideda lietuvių pamėgtame Londone, kur keturi draugai idiotai – Benas, Timas, Džonas ir Maiklas (Daniel-John Williams, Gil Darnell, Oliver Jackson, Anthony Strachan) apiplėšia už juos gudresnius nusikaltelius, bet, užuot nuskridę su grobiu į Malaiziją, dėl Islandijos ugnikalnio išsiveržimo atsiduria Lietuvoje ir iškart pasineriai folklorišką lietuvišką kultūrą.

gai papurto vešlias garbanas visai kaip spektaklyje „Išvarymas“. Aktorių filme daug ir įvairių, bet niekaip nesupratau, ką Vėlyvio galerose veikia talentingas rusų aktorius Arturas Smolianinovas ir ne mažiau talentingas Marius Repšys. Pastarasis šmēkščioja filmo pabaigoje, mosuodamas lazda ir dėvėdamas absurdįską peruką. Vėlyvis, regis, išnaudoja tik išorinius savo aktorių trūkumus ar privalumus (pvz., operos dainininko Rafailo Karpio figūrą ar dėl nesuprantamų priežasčių naujaja kino deive pavadintos Karinos Stungytės kūno formas).

Vėlyvis nemoka kurti antrojo plano. Tai akivaizdu kad ir autobuso, į kurį išoka nuogas Džonas, epizode. Keli stambūs planai, neva rodantys keleivių reakciją, ir epizodas baigiasi net neprasidejęs. Kai „Redirected / Už Lietuvą!“ kadruose pasirodo dar daugiau aktorių, Vėlyvis visai bejėgis: tai liudija vestuvių ir didžiųjų muštynių scenos, kuriose nusifilmavo ir lietuvių masinės kultūros personažai (pavyzdžiu, Vitalius Cololo ir Svaras). Todėl manau, kad režisierius pasiskubino ant šuns būdos užrašyti „Puipta“. Vėlyviui iki tos būdos dar ilgai teks plaukti.

Lietuvos vizija

„Redirected / Už Lietuvą!“ pri-
statomas įvairiai – kaip satyra, pa-
rodija, o pats režisierius spaudos
konferencijoje sakė, kad nori su-
griauti kai kuriuos mitus apie Lie-
tuvą. Pastatai filme visi kaip vienas
apgriuve, žmonių veidai atspindi net
kelių kartų degradaciją, lietuviai –
aktyvūs homofobai, korumpuoti po-
licininkai žudo taip įprastai, lyg tai
darytų kasdien, kiekviename žings-
nyje naivų užsieniečių tyko nusikal-
tēliai ir laukia kekšės. Lietuva fil-
me iškyla kaip kloaka, peštukų,
idiotų, prostitutių, žmonių ir alko-
holio kontrabandininkų, seksualiai
susirūpinusių kunigų (filmas dedi-
kuotas erotiškų nuotykių ieškanti
kunigų suvaidinusiam Vytautui Šap-
ranauskui) kraštas.

Žinoma, tokie personažai – postmodernizmo kanonas, bet vien to jokiam filmui neužtenka. Nuo pat pirmų filmo kadrų ekranė pasirodantčios kiaulės ar jų galvos, žinoma, – Vėlyvio metafora, užuominata, kad po purvą voliotis visada malonu, bet ir to neužtenka. Neužtenka ir pavogto žiedo motyvo, juolab kad abejoju, ar kuris nors lietuvis žūrovąs žiedo paieškas susies su Tolkieno personažais. Jo širdžiai daug mielesni ir daugiau komiškų asociacijų sukelia populiarū serialų ir reklamų aktoriai, pavyzdžiu, Sakalas Uždavinyse, šikart tapęs greitosios pagalbos automobilio felceriu.

Galų gale pradedi nebesuprasti, kas yra „Redirected / Už Lietuvą!“ satyros objektas, ko nekenčia Vėly-

vis ir jo scenarijaus bendraautorius Jonas Banys. Akivaizdu tik, kad jie nekenčia kino kritikių, bet prasigė-rę lietuviai kaimiečiai ar naivūs anglai jiems visai simpatiški, o lietu-viškas seksizmas – net priimtinas,

antraip viename vulgarių filmo plakatų nebūtų lazdos ir dviejų ją laižančių damų. Ankstesniuose „Ze-

vaizdas, sėkminga rinkodara ir pelnas. Todėl Kultūros ministerijos ir Lietuvos kino centro logotipai tarp filmo rėmėjų atrodo gana absurdūs, kai, nors iš valstybės filmas gavo ke lis milijonus.

Karina Stungytė filme „Redirected / Už Lietuvą!

P. MAKAusKO NUOTR.

kad pusmetė ES pirminkavusi ir apie tai daug kalbanti Lietuva negali pasigirti nė vienu inicijuotu kultūros projektu.

„Redirected / Už Lietuvą!“ ir panašių filmų užduotas tonas veikia net dokumentinį kiną. Jauni dokumentininkai vis dažniau filmuoja benamius ir kitokius nelaimėlius, jų žargonas ne tik kūrėjams, bet ir žiūrovams sukelia daug juoko, dokumentininkai (panašiai kaip „Velyvis and Co“) nori šokiruoti žiūrovus marginalų gyvenimo vaizdeliais bei leksika.

Man naujausias Vėlyvio filmas – jo paties akligatvis. Per daug prieštaravimų: iš pradžių Vėlyvis nuoširdžiai siekė atnaujinti lietuvių kiną, bet dabar jis susitaikė su naudinga konjunktūra. Toks įspūdis, kad jis susitaikė su tuo, prieš ką anksčiau maištavo. Vėlyvis rodo degradaciją, šiek tiek, žinoma, ja baisėdamasis, bet kartu supranti, kad rodo tai, kas jam įdomu ir artima.

Vėlyvis nuoširdus, jis neapsimetiinėja intelektualu. Tačiau dideli pinigai ir populiarumas neskatina keistis. „Redirected / Už Lietuvą“ iš tikrujų yra visko – dirbtinių falų ir, tikiuosi, natūralių krūtų, seksu, prievarstu, gaudynių, muštynių, kraujo, keiksmožodžių. Trūksta tik smegenų. Bijau, kad Vėlyviui jau pats laikas pradėti jų ieškoti, nes kino taisyklės griežtos: tas, kuris netobulėja, degraduoja. Nesvarbu kur – Lietuvoje ar Holivude, į kurį svajoja paklaliūti Vėlyvis.

Po revoliucijos

Revolucijsa baigesi tradicijskai – ant pergalinj vēliavu parašyta, kad menas priklauso liaudžiai. Filmuose yra tai, ką jis nori matyti ir girdeti. „Redirected / Už Lietuvą!“ – geras pavyzdys, kad lietuvių komercinio kino kūrėjams (ir žiūrovams) nebeegzistuoja meniskumo kriterijai. Jų vieta užemė techniškai tvarkingas

Etninės savimonės dalis

Paroda „Sesė sodų sodina“ Lietuvos nacionaliniame muziejuje

Elvyda Lazauskaitė

Šiaudiniai puošmenys – liaudies kultūros reiškinys, leidžiantis pažinti tautos kūrybingumą ir pasaulėžūrą. Būdingas lietuvių tradicinės kultūros bruožas buvo aplinkos šventinimas ir jos daiktų, įtrauktų į kalendorinių, šeimos ir gamtos virsmų švenčių apeigas, pavertimas simboliais. Lietuviai tikėjo, kad aplinka geba sunderinti žmogaus gyvenimą, padeda siekti grožio ir dvasios darnos. Tikėjo, kad dar baltų liaudies mene vyrauva medžių, dangaus šviesulių ar paukščių simbolai gali paveikti žmogaus gyvenimą.

Senovėje į siaudų žiūrėta kaip į nenutrūkstamas gyvybės simbolį – javo šiaudas užaugina varpą ir subrandina grūdą, kurį pascėjus išauja naujas daigas. Šiaudais žmogus dengė savo namo stogą, klojo juos į lovą, pynė skrybėles ir vyžas, namų ūkio rykus ir puošmenis – dėžutes, rėmelius, šiaudinukus. Per didžiausias šventes namus puošė šiaudinėmis saulėmis, žvaigždėmis, snaigėmis, paukštelių, virš kūdikio lopšio kabino *reketukus*, per įkurtuves ar vestuves dovaningo sodus.

Sodas – visatos simbolis, jame susikerta Žemės ir Dangaus sferos, o tarp jų – Žmogaus gyvenimas su jo praeitimi, dabartimi ir ateitim. Pakabintas krikštasuolėje virš apeiginio stalo jis sudarė simbolinę visumą su stalu ir kyvėt kurti darną aplink save ir savyje.

Laukimu nurytomat, ašaromis aplaistytam ir džiaugsmais nušluostytam stalui per šventes teko ypatinga

A. BALTENO NUOTR.

vieta. Prie jo dalijamasi duonos rieke, Kūčiu vakarų sugrižta visi gimines gyvieji ir mirusieji. Prie stalo sutariamos ir švenčiamos vestuvės, Aukštaitijoje ir Dzūkijoje be puošnaujas jaunosis sodo nė neįsivaizduojamos. Jaunosis pušės moterys ji rišdavo kuo didesnį ir kuo turtingesnį – apkaitydavo gėlytėmis, viduryje įtaisydavo žmogaus figūrelę – *sodininką*, apačioje kabindavo paukšteli.

Tikėta, kad kuo didesnis ir tankesnis sodas, tuo laimingesnis ir turtingesnis bus jaunuji gyvenimas. Su sodu jaunavedžiai gaudavo ir palinkėjimaperspėjimą – kaip šiaudą saugoti kiekvieną gyvenimo dieną ir kiekvieną valandą, nes nesaugant ar nesutarant gyvenimas lūžta kaip šiaudas.

Sodo vardų įvairovė atspindi formų ir funkcijų įvairovę. Jis vadintas *liktoriumi* ir *sietynu*, nes įtaisius ke-

liais žvakeles šviesdavo kaip lempa, arba *voru*, nes vėrinys priminė voratinklį. Kai kur vadintas *reketuku*, *rekžiu* arba *krijeliu*, – taip pat, kaip ir seniai naudotas žalumynais apipintas siūlų vynojojimo įtaisas. Buvo gražus ir šventiškas, todėl – *darželis, seklyčia*. O pakabintas krikštasuolėje virš stalo ir pakylėtas virš kasdienės aplinkos jau tapdavo dangumi ar rojumi.

Seniau per šventes gyvybines galias simbolizavo žiemą vasarą žaliuojuantys eglutė arba kadagys, pakabinti virš stalo viršūne žemyn. Juos pakeitės sodas, etnologų teigimu, perėmė ne tik apeigines visžalio medžio reikšmes, bet ir baltų menui būdingus medžio simbolio ženklus – medžio viršunes primeinčius trikampį, piramidę, eglutę.

Sodai yra viena gražiausių puošmenų tradicinėje lietuvių kultūro-

je, tačiau kurį laiką buvo primiršti. Juos rišo tik pavienės rišėjos – Veronika Baltrūničiūtė iš Kupiškio, Marija Gaidienė iš Elžbieta Tamulevičienė iš Marcinkonių, Malvina Česnulevičienė iš Mančagiario, Filomena Degėsinė iš Adutiškio ir keletas kitų. Didesnio susidomėjimo sodai sulaukė tik prasidėjus taučiam atgimimui. Jau trečias dešimtmmetis rengiami sodų rišimo kursai, stovyklos, seminarai ir parodos. I šį darbą įsitraukusios šiaulietė Bronė Gricienė, vilnietė Nijolė Jurėnienė ir Marija Liugienė, šakietė Jūratė Šnipienė, jonavietė Julija Šlaijenė, vilkijetė Vida Sniečkuvienė, daug kitų. Visų jų pastangomis atgaivinta tradicija tampa nauja raiška – steigiamų klubų, dalijamasi patirtimi ir žiniomis, rengiamos darbų parodos, bandoma sudominti jaunimą, šiau-

du vėrinėliai sušvinta mokyklose, darželiuose, dovanojami jaunavendžiams, naujakuriams ir svečiams.

Lietuvos nacionaliniame muziejuje kartu su Vilniaus etninės kultūros centro pirmą kartą surengtoje respublikinėje tradicinių lietuviškų sodų parodoje dalyvavo 50 autorių – tik pradedančių ir ilgamečių riščių, sertifikuotų amatinių. Sodo vėrimas yra kūrybinis procesas, teikiantis džiaugsmo ir reikalaujantis kantrybės. Dalis parodoje eksponuotų sodų liks Lietuvos nacionalinio muziejaus etninės kultūros rinkinyje.

Sodų vėrimo tradicija ne vienam menininkui tapo postūmio ieškoti naujų, savitų kūrybos būdų, atrasti kitokių medžiagų ir rišimo technikų. Vienas iš jų buvo lino skulptūrų meistras Gintautas Gavenavičius (1960–2004). Šio savito menininko rankose visokia augmenija atgydavo antram gyvenimui archaiškos pašlapsties kupinomis skulptūromis, jų kompozicijomis, sodais, žirgais ir paukščiais. Sodus jis kūrė iš šiaudų, samanų, varnalėšų, lazdynų šakelių, laukinių krapų, česnakų, vilkdalgų kotų. O lino gržtės pavertė šventųjų ir angelų kūnais.

Šiandieniai sodai yra nutolę nuo savo pirminės paskirties, bet svarbiausia tai, kad kintančios senosios kultūros tradicijos išlieka šiuolaikinio lietuvių etninės savimonės dalimi.

Paroda veikia iki sausio 26 d.
Lietuvos nacionalinis muziejus,
Naujasis arsenas (Arsenalo g. 1, Vilnius)
Dirba antradieniais–sekmadieniais 10–18 val.

Ir prabanga, ir grožis

ATKELTA IŠ 1 PSL.

amatininkų auksuotais ir sidabro siūlais ištisai siuvinėti XVII a. drabužiai. Akį turėtų patraukti ir evangelinėmis scenomis subtiliai puošti seniausieji XV–XVI a. pavyzdžiai. Vienas išpūdingiausiu parodoje – išraudono itališko XVII a. pab. brokato pasiūtas, neprilygstaunamas venecijskių nérinių dabintas liturginių drabužių komplektas.

Antrają parodos dalį kuratorė R. Pauliukevičiūtė paskyrė „prancūziškam šilko istorijos laikotarpiui, kurio šviesūs gėlėti audiniai XVIII a. gausiai pripildė ir Lietuvos bažnyčias“. Tai metas, kai išgamtė Italijos lyderystę šilko pramonėje galutinai paveržė Prancūzijos karaliaus globojamas Liono audyklas. Žvelgiant į šiam tekstilės istorijos tarpsniui skirtąjį ekspozicijos dalį atpažįstamas velyvojo baroko ir rokoko nerusteinguumas, atgyla nuostabus spindinčio gėlėto šilko, nérinių ir kaspinių pasaulis. Dėmesingas žiūrovės šioje dalyje ižvelgas ir prancūziškų audinių motyvų pokyčius – nuo sudėtingus nérinius primenančių XVII a. pab.–XVIII a. pr. audi-

nių, 4-ajame amžiaus dešimtmetyje vešliomis puokštėmis komponuotų tapybiškų gėlių raštų iki vinguriuojančių, kiniškais inkliuazais padabintų rokokinių ornamentų.

Trečioje dalyje matome ypatingą ir Europos tekstilės istorijoje unikalų reiškinį – liturginius drabužius, siūtus iš Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVIII a. nauastų, audimo technikos stebuklu vadinamų kontušinių juostų. Kontušui (vyriškam ilgam viršutiniam drabužiui) papuošti skirtos juostos buvo svari

ministracija uždraudė nešioti tautinių kostiumų, tad kontušines juostas teliko saugoti kaip šeimos ir žluguojos valstybės relikвиjas arba atiduoti šventiems liturginiams drabužiams siūti. Parodoje galima pamatyti retro grožio juostu, sukurtu iš Stambulo į Slucką atsišleisių arménų kilmės meistrų Jono ir Leono Madžarskių manufaktūroje.

Tačiau gržkime prie estetinio patsenkinimo: tie, kurie mažiau domisi istorija, muziejuje taip pat turėtų patirti atradimo džiaugsmą. Parodos architektė Julija Reklaitė ir dailininkas Gedas Čiuželis sukūrė liturginei tekstilei palankią prezentacine erdvę. Senosios tekstilei ekspozicijai priivalomoje prieblanudoje jautrus apšvietimas nuostabai išryškina prabangių audinių raštus, duslų seno sidabro ir aukso švytėjimą, gili vyno ir persirpusios vyšnios aksomo raudonį, mirguliuojančias gėlėtų šilkų spalvas. Specialiose vitrinose tamsiame fone išdėstytais drabužius lengva apžiūrėti, galima tyrinėti mažiausias detales ir smulkiausius dysgnus, gérētis audimo

technikų ir raštų įvairove, meistriškai siuvinėtų ornamentinių formų derme ir subtilumu, sudėtingomis venecijietiškų nérinių ir pinikų arabiškomis. Taip pat verta atkreipti dėmesį į šen bei ten aplikuotas heraldines figūras bei initialus, primeinantių bažnyčioms drabužių dovanojusių garsių LDK didikų vardus. Gana netiketas, tačiau vykš architektės sumanymas ekspozicijos dalį – XVIII a. prancūziškų audinių drabužius – sukabinti erdvėje. Dėl kryptinės šviesos iš tamsos išnyrantys parodalai primena teatro dekoraciją, kuria efemeriską sustingusią figūrą iliuziją ir pagyvina salės rimtį. Gaila, kad muzicijui stinga vientiso ploto didesnėms parodomos rengti. Iš kontušinių juostų su komponuotu drabužiai atskirti nuo pagrindinės rūsyje esančios parodinės erdvės ir išdėlioti nuolatinėje muziejaus ekspozicijoje bažnyčioje, todėl reginio išpūdis šiek tiek prarado vienitumą.

Kadais klestėjusi ir dailiuojamasi amatų gaminiai naudojusi Lietuvos dvarų kultūra XIX–XX a. buvo su-

Kapa. Audiniai – Italija, XV a. pab. – XVI a. vid. Sudervės Šv. Trejybės bažnyčia

G. ČIUŽELIO NUOTR.

naikinta, jos palikimas išblaškytas ir išgrubystas, todėl profesionaliosios tekstilei paveldą mūsų šalyje iš esmės sudaro vien bažnyčiose išsaugoti prabangių audinių drabužiai. Taigi Bažnytinio paveldo muziejuje surengtą ekspoziciją galime vertinti kaip itin reikšmingą tekstilės istorijos parodą, kurios koncepcija ne tik puikiai atskleidžia Lietuvos liturginių drabužių ypatybes, jie siūti naudotu medžiagą kaitą, bet ir demonstruoja pagrindinius įvairių laikotarpių, skirtinių šalių tekstilės meno skirtumus, pristato tipologinių požiūrių reikšmingiausius audinių ir dekoro pavyzdžius.

Paroda veikia iki rugpjūčio 27 d.
Bažnytinio paveldo muziejus
(Šv. Mykolo g. 9, Vilnius)
Dirba antradieniais–sekmadieniais 11–18 val.

Skirtingai augančios formos

Onos Kreivytės-Naruševičienės ir Jono Noro Naruševičiaus paroda Radvilų rūmų muziejuje

Kristina Stančienė

Dvieju žinomų vyresnės kartos menininkų – keramikės Onos Kreivytės-Naruševičienės ir jos vyro, skulptoriaus Jono Noro Naruševičiaus – kūrybos parodas jungia bendras pavadinimas – „Augančios formos“. Kartu nuoje ilgą gyvenimo kelią abu menininkai „augina“ savųjų kūrinių formas skirtingai. Tačiau jų kūryba turi ir ryškių sasažų – abiem rūpi Lietuvos istorija, abu jaudina dabarties pasaulio bėdos ir ydos. Kaip būdinga šiai menininkų kartai, ypač daug dėmesio jie kreipia į žmogų – tik Naruševičius nereitai imasi konkretaus asmens portretinio atvaizdo, o Kreivytė mąsliai tyrinėja būsenas, nuojautas, nuotainas arba ieško apibendrinto tipo, archetipo. Tai pastebima net ir linksme, humoru trykštančiose žanrineose keramikės kompozicijose. Kitas būdingas kartos bruozas – antropomorfino herojaus idealizacija. Tai nereiškia, kad žmogus būtinai vaizduojamas pakiliai, dailiai, vien kaip harmoninga būtybė, tačiau individu būčiai čia priskiriami dideli tikslai, iš jo tikimasi istorinės atminties puoselėjimo ir per davimo, atviros jaunųjų itampų, „didelių“ išgyvenimų, herojiško nusiteikimo, atmetant „ne reikšmingas“, pernelyg „smulkias“ kasdienybės patirtis.

Dar vienas aspektas, kurį patogu pasitelkti kalbant apie šių menininkų kūrybą, – tai formas traktuotė. Ir čia Naruševičiai eina skirtingais keliais. Štai Jono Noro Naruševičiaus kūryboje maždaug nuo septintojo dešimtmecio vidurio ēmė ryškėti stilizacijos, konstruktivaus ritmo paieškos. Šis dailininkas savo skulptūrų formas neretai dekoratyviai

Jonas Noras Naruševičius, ekspozicijos fragmentas

„užaštrina“, taip priartėdamas prie XX a. pradžios modernizmo ištakų – konstruktivistinių, futuristinių formos eksperimentų, art deco stilistikos. O Kreivytės-Naruševičienės keramika – tai sukaupta, monumentalinių forma „savyje“. Ji, kitaip nei gyvenimo draugas ir bendražygis, labiau linkusi savuosius pavidalus suspausti, sutelkti į energingą, vidine ekspresija alsuojantį vienį. Itai-gaus, kone archetipinio monumentalumo, kartais primenančio net prieistorės epochų kulto, apeigų dirbinius, menininkė siekia tiek kamerinės kompozicijose, tiek dekoratyvinėje interjero ir eksterjero keramikoje.

Besižvalgant po Onos Kreivytės-Naruševičienės kūrinių ekspoziciją, pirmiausia į akis krenta „liaudiška“, lietuvių liaudies meno paveikta meninės išraiškos samprata. Aptakūs, gruboki siluetai, sunkios, kresnos, nerangios figūros, tvirtai stovinčios ant žemės, kitur – apvalaini, bet klasikine harmonija dvelkiantys kūnai akivaizdžiai byloja, kad liaudiškumas jos kūryboje – nevienareikšmė,

anaipolt ne tik senosios kaimo kultūros interpretacija pagrįsta ypatybė. Ši dailininkė – profesorius Juozas Mikėno mokinė. Tad prie neoklasikinės formos, matyt, ją bus smarkiai paštumėjęs ir mokytojo meninės pašaulėvaizdis. Sovietmečio Lietuvos dailėje liaudiška stilizacija buvo ne-paprastai svarbi, plėtota daugelyje kūrybos sričių, ne tik taikomojoje dailėje, bet ir tapyboje, skulptūroje, grafikoje. Ko gero, šiandien neretai pernelyg paprastai ją traktuojame – kaip išorinę vaizdo stilizaciją, formalaus dekoratyvumo sieki. Pasak Aleksandro Alekandravičiūtės, pasidalinusios savo mintimis apie kitos, jaunesnės kartos menininkės Elvyros Kairiukštės kūrybą (knijoje „Degantis gyvenimo artumas. Elvyra Kairiukštė 1950–2006“), to meto dailininkams lietuvių liaudies menas buvo kone sakrali, gilių, filosofiškai apmasyta kategorija. Tokia išraiška leido prierteti ne tik prie savo šaknų, bet ir prie moderniosios dailės kalbos: juk primityvumo, archaiško pirmapradžumo „prieskonis“ – vienas svarbesnių klasikinių modernizmo ingredientų.

Svarbi menininkės kūryboje – šeimos, vaikystės, motinystės tema. Šiose kompozicijose itin ryškus kamerinės, tačiau monumentalios, sutelktos, stipriai apibendrintos formas siekis („Džiaugsmas“, 1980, „Tétis, mama ir aš“, 1993). Erdviniuose skulptūrinės plastikos kūriuose Kreivytė-Naruševičienė varijuoja abstrakčius, dinamiškus vaizdinius, apeliuojančius tiek į gamtos pasaulį („Ruduo“, 1982, „Prisiminimai apie Italiją“, 1979, „Daigai“, 1980), tiek į egzistencines patirtis („Gyvenimo plaustai“, 1988, „Judėjimas“, 1979). Glotnų, it nutekintą šamoto paviršių keramikės kūryboje ilgainiui pajavairina ir virpanči, tarsi iš smulkių, vizualiai judrių segmentų sukonstruota, raukšlėta, banguojanti paviršiaus plastika.

Parodoje atsispindi ir kita svarbi keramikės kūrybos sritis – didesnių mastelių interjero ir eksterjero keramika, kurioje ji jau sprendžia nebe tik konkretaus kūrinio plastines problemas, bet ieško sasažų su architektūra, gamtine aplinka.

Skulptoriaus Jono Noro Naruševičiaus kūrinių viešosiose erdvėse – jau senokai įaugę į Vilniaus

miestovaizdį. Tai ir atminimo lentos, žyminičios vietas, kur gyveno garsūs menininkai, kultūros veikėjai – štai kad ir lakoniškas Jono Švačio atminimui skirtas bareljefas ant Jogailos gatvės 12 numeriu pažymėto namo, kuriame dailininkas gyveno ir dirbo, fasado. Tačiau bene geriausiai žinomas jo sukurtos Nacionalinio operos ir baletų teatro fasadą puošiančios dekoratyvios, stilizuotų formų varinės skulptūros „Borisas Godunovas“, „Margiris“, „Violeta“, „Mefistofelis“. Jomis teatras pasipuošė vėlyvojo sovietmečiu (1987 m.).

Atskirą menininko kūrinių grupę sudaro kamerinės skulptūros, kuriose interpretuojami Lietuvos istorijos herojai, taip pat – apibendrintos, filosofinių apmastytum apie žmogaus egzistenciją prisodrintos kompozicijos. Jose ryškūs modernistinėi Lietuvos kultūros savimeinai atstovaujantys idealai – veržlumo, romantikos, psychologinės įtampos, nekasdienių, ribinių emocijų ir išgyvenimų išraiška. Čia skulptorius pasitelkia skirtingus įvaizdžius – tai dekoratyvių žmogaus figūros formas, tai veržliai skriejančio žirgo metaforas. Arba – figūrų jungtis, dekoratyvių abstrakčių formas. Pastarosios, ypač sukurto iš metalo segmentų, primeina ir 8-ajame dešimtmetyje kilus Lietuvos skulptorių susidomėjimą metalo plastikos išraiška. Bene ryškiausiai šią tendenciją savo kūryboje realizavo Kazimieras Teodoras Valaitis. Naruševičius vaisingai naujoja principą „forma formoje“ – kai didesnis tūris jaukiai aplėgia mažesnį arba tarsi sulaiko ar įkalina neramą, besibaškančią būtybę.

Paroda atskleidžia, kad bene svar-

biausia Naruševičiaus kūrybos sritis – portretai. Tai daugiausia kamerinai dailininko amžininkų atvaizdai. Skulptoriaus portretų galerijoje – menininkai, gydytojai, artimieji, taip pat – istorinių asmenybų skulptūriai portretai. Menininkas nesibodi vaizduoti ir šiuolaikinių herojų, vienas naujausiai jo kūrinių – realistinės išraiškos Lietuvos preidentės portretas. Tačiau jdomiausiai, vertingiausiai – apibendrinti, stilizuotų formų portretiniai atvaizdai. Vie name tokiai kūrinių itin įtaigiai įamžinta žinoma menotyrininkė Laima Cieškaitė-Brėdikienė (1980).

Svarbu, kad Onos ir Jono Noro Naruševičių darbų parodose ryškėja ne tik individualus jų kūrybos bruožai, bet ir keramikos, skulptūros plėtotė ir pritaikymo sferos, kurių šiandien atrodo gana egzotiškai – pavyzdžiu, dekoratyvinės kompozicijos interjeruose ir eksterjeroje – ši puošybos forma mūsų dienų aplinkoje beveik nebepasireiškia. Paroda atskleidžia, kad Lietuvoje dar teberašoma XX–XXI a. dailės istorija. Joje dar daug nežinomųjų – neišnagrinėtų biografijų, tendencijų, kūrinių. Be to, pasirinkta parodos forma, kai greta eksponuojama menininkų sutuoktinės kūryba, taip pat leidžia pamastytai apie aktualią moters ir vyro kūrybinio bendradarbiavimo ir individualumo problemą, kuri dar laukia gilesnio dailėtyrininkų, sociologų dėmesio.

Paroda veikia iki sausio 19 d.
LDM Radvilų rūmų muziejuje
(Vilniaus g. 24, Vilnius)
Dirba antradieniais–šeštadieniais 11–18 val.,
sekadieniais 12–17 val.

Ona Kreivytė-Naruševičienė, „Tétis, mama ir aš“. 1993 m.

L. AUSYLOS NUOTRAUKOS
Ona Kreivytė-Naruševičienė, ekspozicijos fragmentas

Emocijų sūkuryje

Pokalbis su belgų režisieriumi Felixu van Groeningenu

Režisieriu Felixui van Groeningenu, filmo „Lūžes gyvenimo ratas“ autoriu, 2013-ieji buvo sėkminges. Filmo premjera įvyko tarptautiniam Berlyno kino festivalyje, ji pelnė „Panoramos“ žiūrovų simpatijų prizą. Amerikiečių žurnalistas „Variety“ ištraukė van Groeningeną į ketiolikos jaunų režisierius, su kuriais siejama kino ateitis, sarašą, aktorię Veerle Baetens gruodį tapo geriausia 2013 m. Europos kino aktore. Belgijos žiūrovai taip pat neliko abejingi – filmas sumušė lankomumo rekordus, o Europos Parlamento narai jį pripažino metų geriausiu ir skyrė LUX kino apdovanojimą. Graudi istorija apie didelę meilę, neišlaikiusią išbandymo, ir nuo vėžio mirusią mažą mergaitę apeliuoja į žiūrovų emocijas.

„Lūžes gyvenimo ratas“ prasideda scena ligoninėje, kur vienas kitą mylintys tėvai sužino, kad jų dukrelė serga vėžiu. Kas jus paskatinos pasirinkti tokią temą?

Tai buvo pjesė, kurią pamačiau teatre ir per pirmąias dvidešimt minučių apsiverkiau. Iškart sukiolo emocijos – sėdėjau pirmoje eilėje ir žliumbiau. Spektaklis vyko ne klasikinėje teatro salėje, o greičiau jaukiame kambaryste, kur žiūrovai sėdėjo gana arti vienas kito. Žodžiu, atmosfera buvo intymi. Tai, kas buvo rodoma scenoje, priminė bluegrass (5-ajame dešimtmetyje atsiradęs amerikiečių liaudies muzikos stilis, – red. past.) koncertą. Visi buvo apsirengę baltai, o dainininkai – moteris ir vyras – ēmė pasakoti savo istoriją. Pagrindinių perso-

Felix van Groeningen

naž vaidino mano geras draugas, aktoriūs Johanas Heldenberghas. Sėdėjau gal per tris metrus nuo Johano – jis kalbėjo ir rėkė, o aš verkiau. Atsitokėjės nusprendžiau, kad privala sukurti filmą.

Kurėte filmą pagal aktoriaus Johano Heldenbergho parašytą pjesę? Kas keitėsi filmo scenariuje? Juk Johanas atlieka tą patį Didžė vaidmenį ir teatre, ir filme?

Vaidindamas pjesę, Johanas viša laiką šėlo ir negalejo nusiraminati. Supratau, kad jis iš tiesų geriausiai tinka šiam vaidmeniui. Johanas yra panašus į filmo personažą Didžę. Jis pats sako, kad parašė pjesę apie save, nors ir nepatyrė tokio sukrėtimą kaip filme, t.y. dukrelės mirties. Dramaže buvo labiau akcentuojami poros tarpusavio santykiai. Kai paskambinau Johanui ir paklausiau, ar galu ekranizuoti jo ir Mieke Dobbels parašytą kūrinį, iškart pasiteirau, ar jis nesupryks,

jei dirbsiu savarankiškai ir šiek tiek pakeisiu istoriją. Johanas neprieštaro, nes gerau mane pažista. Jis vaidino mano pirmajame filme „Stivas ir dangus“ („Steve + Sky“, 2004), taip pat trečiajame „Nelaimėliai“ („The Misfortunates“, 2009). Taigi pasitelkiau vaizduotę, norėdamas psichologiskai motyvuoti heroju poelgius. Filmas apima septynis poros gyvenimo metus. Man pasirodė svarbu perkelti išimylėjelius į kaimą, į nuošalią fermą, kur jie gali lakstyti nuogį ir džiaugtis meile bei laisve. Be to, pjesėje skambėjo daug monologų, kurie filme nebūtų pasiteisinę. Teko galvoti, kaip juos pakeisti arba išvis atsisakyti. Be to, pasirinkau kitą aktorę nei spektaklyje, t.y. Veerle Baetens, ir kitus muzikantus.

Abu filmo protagonistai yra priesingybės. Didžė – romantikas, o kartu ir užkietėjės ateistas, netikintis pomirtiniu pasauliu, o Eliza ieško paguodos būtent įvairiose religijose... Poros nuomonų skirtumas, iš pradžių buvęs antraeilis, ilgainiui vis dažniau įžebia konfliktus. Turbūt tai vienas svarbiausiai akcentų filme?

Taip, šis kontrastas – Didžė ir Elizos nuomonų skirtumas – filme svarbiausia. Man reikėjo parodyti, kaip jie elgiasi netekę dukrelės. Atrodytų, abu sukurta vienos kitam, bet po truputį jų požiūriai išskiria. Tai tam tikra archetipinė poros situacija. Sakoma, kad meilė nugali visas kliūties, tačiau realiame gyvenime dažniausiai atsitsinka priešingai. Du vienas kitą mylęjė žmonės nebegali rasti bendros kalbos, nebegali suprasti vienas kito. Jie skirtinguai rea-

guoja į tragediją, ima kaltinti vienas kitą. Aišku, liūdnai, kad taip atsitinka, bet tokiai laikais mes gyvename.

Filmo pavadinimas „Lūžes gyvenimo ratas“ apeluoja į tam tikrą ribinę situaciją – ciklą, kurį pažeidžia žiūri gyvenimo realybę. Šis pavadinimas buvo padiktuotas teatro pjesės ar atėjo iš kitų šaltinių?

Pjesė turėjo dar ilgesnį pavadinimą. Kurdami filmą, nuspindėme paciuoti bluegrass klasikės Ados R. Habershon 1907 metais parašytos giesmės „Lūžes gyvenimo ratas“ žodžius. Giesmėje retoriškai klausiamas, ar šis žemėje lūžes gyvenimo ratas bus kada nors sutaisytas, ar visi artimieji vėl galiausiai susitiks danguje? Apie skaudų išskyrimą pasaikoja ir mano filmas, kuris prasideda ir baigiasi skambant šiai melodijai. Paskutinė filmo scena yra apibendrintanti. Nors Didžė prarado vaiką ir žmoną, jis nesiliauja groti. Muzika jam suteikia jėgų atlaikyti likimo smūgius ir gyventi toliau.

Vadinasi, muzika lydėjo filmą nuo pat jo atsiradimo, ir jau rašydamas scenarijų nusprendė jai skirti tokį svarbų vaidmenį?

Muzikai skyriau daug dėmesio jau rašydamas scenarijų. Be to, Johanas, kuris pats groja grupėje, nuolat kartojasi, kad „kantri muziką sudaro trys pagrindiniai akordai ir gyvenimo tieša“. Filme skambančios dainos – tai paprastos, bet kartu ir tikros, išgyvintos ir išjaustos istorijos. Kai kurių emocijų negalima išreikšti niekaip kitaip, tik muzika. Kita vertus, filmo struktūra taip pat reikalavo užpildy-

ti kai kuriuos jautrius momentus dainomis. Jos taip padėjo sujungti kadrus, kurie priklauso skirtingiem laikotarpiams ir vietoms. Rašydamas scenarijų (o tai truko pusantį metu) tapau šiokiui tokiu bluegrass muzikos žinovu. Jis man labai patinka – nepaprastai žaviusi melancholiškomis baladėmis, bet būsimuose filmuose jų tikrai nebenaudosiu.

Kodėl?

Nes noriu atrasti kažką naują. Šiuo metu kuriu filmą apie du brolius, kurie atidaro barą.

Filmas išskiria dinamišku montażu, sukuriānčiu fragmentiškos istorijos, tarytum kylančios iš prisiminimų, išpūdij. Montujant filmo struktūra keitėsi?

Taip, filme montažas labai svarbus. Tiesą pasakius, rašydamas scenarijų nelabai išsivaizdavau, kaip viskas atrodys. Tiesiog bandžiau išvystyti kelias siužetines linijas ir pažaisti su veiksmo laiku, tam tikromis melodramos žanro klišėmis. Vėliau, filmuodami su operatoriumi Rubenu Impensu ir sėdėdami prie montažinio stalo, atradome naujus sprendimus. Nemažai medžiagos teko išmesti, nes ji pasirodė nereikalinga. Sunkiausia užduotis buvo sujungti atskirus Elizos ir Didžė gyvenimo etapus į vieną pasakojimą, kuris apima ir praeities prisiminimus, ir dramą, vykstančią herojų širdyse, ir parastas, žmogiškas svajones.

KALBĖJOSI
AUKSÉ KANCEREVICIŪTÉ

Laiškas dukteriai

Martinas Scorsese apie kino ateitį

Sausio pradžioje italių „l'Espresso“ išspausdino atvirą Martino Scorsese laišką dukteriai Francesai.

Scorsese apmąstymai prateisia netiesioginę diskusiją, kurioje jau nuskambėjo ne vienas perspėjimas apie kino mirtį. Pernai apie artėjančią šiuolaikinės kino gamybos pabaigą kalbėjo Stevenas Spielbergas ir George'as Lucasas. Jie mano, kad Holivudo neišvengiamai laukia žlugimas.

*Brangioji Francesca,
rašau tau šį laišką apie ateitį. I ją žvelgiu per savo pasaulio akinius. Per kino, kuris yra šio pasaulio centras, akinius.*

Per kelerius paskutinius metus supratau, kad kino, su kuriuo aš užaugau, idėja – ja remiasi visi tie filmai, kuriuos tau rodžiau dar tada, kai buvai vaikas, – netrukus išsisems. Kalbu ne apie filmus, kurie jau nufilmoti. Kalbu apie tuos, kurie bus.

Nenorū pasirodyti nusivylęs. Ne-rašau šių žodžių pralaimėjimo tonu.

Priešingai, man atrodo, kad mūsų laukia šviesi ateitis.

Mes visada žinojome, kad kinas yra verslas ir kad kino menas buvo gal tik todėl, kad nesitaikstė su šio verslo sąlygomis. Nė vienas iš mūsų, iš tų, kurie pradėjo 7-ajame ar 8-ajame dešimtmeciais, šiuo pozūriu neturėjo iliuzijų. Mes žinojome, jog teks sunkiai dirbti, kad apgintume tai, ką mylime. Mes taip pat žinojome, kad mums, matyt, teks patirti gana sunikius laikus. Manau, vienaipl ar kitaip supratome, kad susidursime su laikotarpiu, kai kiekvienas nepatogus ar nenuspėjamas kino gamybos elementas bus minimizuotas, gal net visiškai eliminuotas. Pats nenuspėjamausias elementas iš visų? Tikrasis kinas. Ir jų kuriantys žmonės.

Nenorū kartoti apie permanentas kinos versles, kas jau pasakyta ir parašyta daugelio iki manęs, ir mane laibai žavi pagrindinių kino gamybos kryptių išsimtys. Wesas Andersonas, Richardas Linklateris, Davidas Fincheris, Alexandras Payne'as, broliai Coenai, Jamesas Gray'us ir Paulas

Thomas Andersonas kuria gerą kiną, o Paulas ne tik sukūrė „Mokytojų“ 70 mm kino juoste, bet ir parodė filmą tokiu formatu keliuose miestuose. Visi, kas neabejingo kinui, turi būti dėkingi.

Mane taip pat įkvėpia autorius, ir toliau kuriantys kiną visame pasaulyje – Prancūzijoje, Pietų Korėjoje, Anglijoje, Japonijoje ir Afrikoje. Tai tampa vis sudėtingiau, bet jie ir toliau kuria savo filmus.

Nemanau, kad būsiu pesimistas, jei pasakysiu, kad kino menas ir kino verslas dabar atsidūrė kryžkelėje. Audiovizualinė pramoga ir tai, kas mums yra kinas – asmenybių sumanyti judantys paveikslėliai, – juda skirtingomis kryptimis. Visiškai įmanoma, kad ateityje jūs matysite vis mažiau ir mažiau to, ką mes laikome kinematografi, dideliuose multipeksuose ekranuose, bet vis dažniau – mažuose kino teatruse, skirtingose online platformose ir greičiausiai tokiomis sąlygomis ir tokiose erdvėse, kurių aš net negaliu numatyti.

Bet kodėl tada ateitis tokia kipi-

na vilties? Todėl, kad pirmą kartą per visą meno istoriją filmus galima kurti už labai mažus pinigus. To nebuvo, kai aš augau, ir visai menko biudžeto filmai visada buvo greičiau išimtis nei taisyklių. Dabar viskas apsiverė aukštyn kojomis. Galima nufilmuoti gražų vaizdą su kamera, kuriai sau gali leisti kiekvienas. Galima įrašinėti garsą. Galima montuoti ir koreguoti spalvas tiesiog savo namuose. Visai tai tapo prieinama.

Technologijos, leidusios išvykdinti šią kino gamybos revoliuciją, ir ilgas jų nueitas kelias – reikšmingi, bet ne galima pamiršti vieno svarbaus dalyko: priemonės, instrumentai kino nekuri, kiną kuriate jūs. Gali paimti kamerą, pradeti filmuoti, o paskui visai tai sumontuoti, „Final Cut Pro“.

Bet kurti filmą, tą, kurį jums reikia sukurti, visai kas kita. Šiame darbe lengvų kelių nebūna.

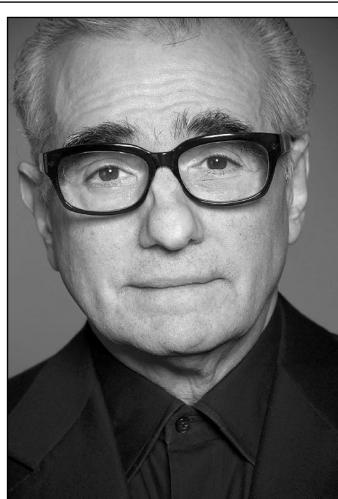
Jei mano draugas ir mokytojas Jonas Cassavetasas gyventų mūsų laikais, jis, be abejų, naudotų visą prieinamą techniką. Bet jis ir toliau sakytų tai, apie ką visada kalbėjo: turite būti

absoliučiai pasižentę darbui, atiduoti jam save visą, ginti tą įkvėpimo kibirkštę, kuri atvedė prie filmo sukūrimo. Saugeti ją visą gyvenimą. Praeityje, kai filmų kurti buvo neparastai brangū, mes kovėmės su išsekumu ir kompromisais. Ateityje jums teks susidurti ir priešintis dar kažkam – pagundai plaukti pasrovui, prarasti filmo kontrolę.

Turiu galvoje ne tik kiną. Lengvų kelių nėra niekur. Nesakau, kad viskas turėtų sudėtinga. Sakau, kad balsas, kuris skamba tavyje, yra tavos balsas – tai vidinė šviesa, kaip ją vadino kvakeriai.

Tai tu. Tai tiesa.

*Su meile,
tėtis*

Atpažinimo ženklai

Krėslė prie televizoriaus

Sausio 13-ąją televizijų laidų vedėjai pasipuošė neužmirštuolėmis, kurios simbolizuoją Lietuvos kovočiotų už laisvę atmintį. Neužmirštuolių idėja gyre „Panoramos“ kalbinti žmonės ir politikai. Idėja graži ir man iškart priminė pernykštį Varšuvos geto sukiliimo paminėjimą, kai varšuviečiai segejo geltonų narcizų žiedus. Kodėl narcizų? Todėl, kad prasidėjus sukiliui pražydo pirmieji narcizai. Rusijoje gegužės 9-ąją žmonės segasi vadinausis Georgijaus kaspinus, solidarūs su sergančiais AIDS visame pasaulyje segi raudonus kaspinielius. Tai rodo, kad šiuolaikiniai žmonės trokšta susitapantini su kilniomis idėjomis ir reikšmingais įvykiams, pareikšti vienems, kad prisimena savo istoriją. Anksčiau priklausymą kokiai nors grupei ar idėjai apibūdindavo skirtingi dalykai – drabuziai, jų spalvos, kalba, kitokie atributai, pavyzdžiu, dabar jau visai pamiršti, bet dažnоже nuotraukoje matomi sovietiniai aukštoto mokslo baigimo ženkeliai. Dabar dažnai nesuprasi, su kuo turėtai. Masinė kultūra suvienodino atpažinimo ženklus, nes, pavyzdžiu, kryžius ant scimūnės ar pankės krūtinės reiškia, matyt, tą patį.

Televizijos taip supanašėjo (pasutiniu metu Valinsko vulgarybių pamatysi, regis, visur), kad taip pat norėtusi ryškesnių atpažinimo ženklų. Ko gero, dabar ji turi tik viena „LRT Kultūra“, trėčiadienio vakarais rodanti išskirtinius filmus (prisiminti niekinamos „Elito kino“ rubrikos liežuvius neapsiverčia – koks

normalus pilietis tapatinsis su blizgučiais apsikarsčiisiomis lietuvių „aukštuomenės“ poniomis ir pasipūtusiais ponais?), ateinantį trėčiadienį (22 d. 21 val.) rodys 2012 m. Cristiano Mungiu sukurtą dramą „Už kalvų“, Kanuose apdovanotą už geriausią scenarijų.

... Alina grižta iš Vokietijos į Rumuniją, kad pasiimtų su savimi vinentelį artimą žmogų Voičitą. Merginos kartu užaugo vaikų namuose. Bet Voičita pasižadėjo Dievui. Ji nori tapti vienuole. Alina nusprendžia pabandyti įtikinti mylimąjį. Ji iškuria atokiamie vienuolyne, bando susigrąžinti Voičitą. Netrukus filme nuskamba svarbus klausimas: „Kodel tu bijai gyvenimui?“ Ta baimė ir uždarė Voičitą vienuolyne, kur laikas, regis, sustojo. Ji bijo savo jausmų Alinai, bando priimti naujas gyvenimo taisykles, kurias diktuoja religija ir vienuolyne vyresnysis, vadinas Tėveliu. Bet iš tikrujų naujasis Voičitos pasaulis šaltas ir abejingas. Neatsitiktinai Mungui ir operatorius Olegas Mutu pasirinko filmuoti žiemą, kai gamtą kausto speigas, o žmonių veidai atrodo be-spaliavai.

Kanu „Auksine palmės šakele“ už filmą „4 mėnesiai, 3 savaitės ir 2 dienos“ apdovanotas Mungiu šiekart nesigilina į totalitarinio režimo atmosferą, nors ji, regis, niekur neišnyko, tik vieną prievertą pakeitė kita – tamsumo ir religinių prietarų, o įtarumas tokis gilus ir neišnaikinamas, kad net vienuolyne nuo jo nepasislėpsi. Alina ji, be abejo, sukelia, nes atvyko iš kito pasaulio,

abejoja stebuklu, yra pasirengusi kovoti už meilę. Todėl ją reikia nubasti, tiksliau, apsimesti, kad nori jai gero, ir prireisti prie kryžiaus, kaninkinti, marinti badu.

„Už kalvų“ grįstas 2005-aisiais viame pasaulyje nuskambėjusiu įvykiu, kai viename rumunų vienuolyne per egzorcizmus mirė jauna mergina. Pats Mungiu filmą aiškino taip: „Meilė gali paversti gėrio ir blogio savykas sąlygiškomis. Šviešą ir tamsą iš tikrujų pagimdė ne Dievas ir ne velnias, o blogas išsilavinimas arba prietarai.“

Steveno Soderbergho 2009 m. „Informatoriaus“ (LNK, 19 d. 23.40) pagrindas – taip pat tikra istorija, kurios herojus – vienas garsiausiai JAV skundikų. Matto Damono personažas Markas dirba didžiulėje maisto pramonės korporacijoje ir šnipinėja savo viršininkus, kurie sudarė kartelinę susitarimą, siekdami išsaugoti aukštą savo produktų kainą. Markas jaučiasi toks gudrus, kad netrukus jo žaidimai ima nervinti net FTB, juolab kad informatorius pats „susikombinavo“ nemenkų sumelet. Lietuvoje, kur žvalgybos skandalai ar informacijos nutekinimas jau pradeja tapti kasdienybė, „Informatorius“, manau, net aktualus. Tik, deja, neturime savų Soderberghų.

Naujų filmų šią savaitę ne tick ir daug, tad leisiu sau prisiminti kelis jau gerokai primirštus. 1993 m. Alano J. Pakulos „Pelikano bylos“ (BT, 22 d. 21.30) herojė – teisės studentė Darbė (žavojoji Julia Roberts), sužinojusi apie dviejų JAV Aukščiausiojo teismo teisėjų nužydymą, pradeda

„Už kalvų“

raustis archyvuose ir užtinka įdomių faktų. Juos merginos dėstytojas (bei meilėžis) perduoda savo draugui iš FTB. Netrukus dėstytojas susprogdinamas savo mašinoje, nusikaltėliai pradeda medžioti Darbę. Tada ir paaiškėja, kad už bylos slypi nafta ir korupcija, o jos pėdsakai veda į Baltuosius rūmus...

Pagalvojau, kad filmų, kuriuose įtariamaisiai ar nusikaltėliai tam-pa Baltųjų rūmų gyventojai ir tar-nautojai, sarašas visai ilgas. Bet gal amerikiečiai jau seniai suprato, kad panašūs filmai prisiėda prie tau-tos terapijos? Jei nors kelių lietuviškų trilerių veiksmas atvestų į rūmus Simono Daukanto alkštėje, gal Seime nesėdėtų tipai iš Garliavos?

„Pelikano bylą“ mielial prisiminiu todėl, kad Julios Roberts šių die-nų amerikiečių kine niekas negali pakeisti. Tačiau tais pačiais metais sukurta Briano De Palmos „Karli-to kertas“ (BT, 23 d. 21.30) tikrai išlikis kino istorijoje. Filmo veiksmas nukelia į 8-ąjį dešimtmétį, kai po penkerių kalėjime praleistų metų narkotiku prekeivis Karlitas grįžta į Niujorką ir nori viską pradėti iš naujo su mylima moterimi. De Palma šią istoriją pasakoja kaip šiuolaikinę tragediją, lemties ir išdavystės dramą, kur Alo Pacino herojus leidžiasi į vis tamsesnius pragaro ratus. Žinoma, De Palma nebūtų savimi, jei filme intertekstualiai ne-zaistų su visa filmu apie gangsterius

žanro istorija, bet net ir nieko apie ją neišmanantį žiūrovą pakerės meistriškai sumontuota finalinė gaudynių ir susišaudymo scena. Esu išiti-kinės, kad ją jau matėte pakartotą ne viename pastaruju metų filme, bet originalas juk visada geresnis.

Sovietines užsienio klasikos ekrанизacijas esame linkę nugrūsti į tolimas atsiminimų palėpes. Bet kartais jas visai įdomu prisiminti. Kad ir 1971 m. Jevgenijaus Fridmano režisuotą Roberto Louiso Ste-vensono „Lobių salos“ ekrанизaciją (TVI, 20 d. 21 val.). Tai viena iš daugybės Rusijoje kurta šio nuotykių romano ekrанизacijų, bet tai suprantama, nes kiekviena karta nusipelno savos. O gal ir nenusipelno, nes pasakojimai apie piratus dabar labiau asocijuojasi su Johnny Depo suvaidintu Džeku Žvirbliu.

Bet grįžkime prie „Lobių salos“. Ją įdomu prisiminti dėl lietuvių aktorių, kuriuos kadaise graibyste graibstė įvairios sovietų kino studijos. Reikėtų tuos filmus surinkti, nes jie taip pat, nors ir labai specifiškai, yra lietuvių kino istorijos dalis. Juk vien „Lobių saloje“ vaidino Laimonas Noreika, Algimantas Masiulis, Juozas Urmanavičius, Vytautas Tomkus, Kazys Vitkus ir Antanas Pilkelis.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Anonsai

„Kino pavasaris“ pristato festivalio konkursinę programą „Nauja Europa – nauji vardai“

Kovo 20 d. prasidėsiantis tarptautinis kino festivalis „Kino pavasaris“ pristatė konkursinę programą „Nauja Europa – nauji vardai“. „Ši programa vis labiau vertinama ir su-laukia vis daugiau dėmesio. Daugeliui kino kūrėjų, prodiuserių ir platinėtių prestižiška, kad ju filmai dalyvaus mūsų festivalio konkursinėje programoje“, – sako festivalio direktorė Vida Ramaškienė.

Dėl pagrindinio prizo ir trių paldomų apdovanojimų varžysis 11 filmų iš 9 šalių. Aštuoni režisieriai Vilniaus publikai pristatys pirmuoju-sius pilnametražius vaidybinius fil-mus, o kiti trys – savo antruoju-sius darbus. Šiame konkurse bus prista-tytas ir Ignas Jonynas filmas „Lošė-jas“. Programoje „Nauja Europa – nauji vardai“ žiūrovai pamaty Slo-vėnijos režisierius Roko Bičeko darbą „Klasės priešas“. Dramatiškus mokinį ir mokytojį, kurio elgesys galėjo paskatinti klasės draugės sa-vižudybę, santykius analizuojant filmas buvo apdovanotas Europos kino kritikų federacijos prizu. Len-kų režisierius Bodo Koxas pristatys filmą „Mergina iš spintos“ apie ne-

„Mergina iš spintos“

iprastą neigalaus vaikino, jo brolio ir kaimynystėje gyvenančios paslaptingos merginos draugystę. Slovakai ir Čekijai atstovauja režisierius Jurajaus Lehotsky’io filmas „Stebuklas“. Jis nukels į pataisos namus, kuriuose atsidūrusi penkiolikmetė susidurs su niūria kasdienybė ir sava-jos ištrūkti bei gyventi kartu su dvi-gubai vyresniu mylimuoju, priklauso-mu nuo narkotikų. Bosnija ir Hercegovina, bendradarbiaudama su Vokietija ir Slovėnija, šiemet pri-statys filmą „Su mama“ – Farukas Lončarevičius sukūrė dramą apie Sarajevę gyvenančią Beriną, kuri tu-ri susitaikyti su mirtina mamos lig-a, tačiau bando išsaugoti ją savais būdais, pasitelkdama magiją ir ritualus.

Kroatijos režisierius Bobo Jelčićo filmas „Svetimas“ – istorija apie ne-

apie gyvenimą ir mirtį susiskaldžiu-sioje visuomenėje. Rumunijai atsto-vaus Andrejaus Gruzsniczkio „Tą ir reikėjo iroduti“. Nespalvotas filmas apie meilę, paranoją, šantažą, išda-vystę ir lemiamus sprendimus komunistinėje Rumunijoje pernai Ro-mos kino festivalyje gavo Specialiųjų žiuri prizą. Kitas filmas iš Rumuni-jos – debiutanto Tudoro Cristiano Jurgiu drama „Japoniškas šuo“ pa-sakos apie kaimę gyvenančio tévo susitikimą su Japonijoje šeimą su-kūrusiu sūnumi.

Šeštą kartą vyksianti „Nauja Europa – nauji vardai“ prasidės ne-ijprastai – per atidarymą bus paro-dyta 1981 m. surukta drama „Ar pameni Doli Bel?“, kuria debiuta-to Emiras Kusturica. Venecijos ki-no festivalio apdovanojimas už ge-riaušią pirmajį filmą ir FIPRESCI

apdovanojimas lėmė tolesnį reži-sieriaus karjerą. 2013 m. atlikta res-tauracija suteiks progą pamatyti mažiau žinomą Kusturicos kūrinį ir paskatins palyginti su šiuolaikiniu to paties Europos regiono debutantų darbais.

„KINO PAVASARIO“ INF.

„Lélės“ šešėliai – muzejuje ir scenoje

Vilniaus teatras „Lélė“, ši mėnesi Kultūros ministerijos apdovanotas už geriausiai parengtus ir vykdytus vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos projektus, toliau tėviai paskatintą veiklą. Sausio 9 d. Lie-tuvos teatro, kino ir muzikos mu-ziejuje atidaryta paroda-kūrybinės dirbtuvės „Šešėlių teatras“, kur lan-kytojai iki vasario 8 d. galės susipa-zinti su šešėlių teatro specifika pri-statančiais eksponatais iš Vilniaus teatro „Lélė“. Parodoje vyksta ir kūrybinės dirbtuvės vaikams.

Lietuvos teatro, kino ir muzikos muziejuje pristatoma ekspozicija, kurią jau matė Kretingos gyventojai bei pernykštės Vilniaus knygų mugės lankytųjai, tikėtina, padės teatrui padaryti šešėlių teatro idėjų ar-timesnę vaikams ir suaugusiemis. Kaip samprotauja režisierius Rimas Driežis, šešėlių teatro kūrybinė veikla galėtų persikelti ir į bendrojo la-vinimo įstaigas, darželius: „Lietuvą

jau apkeliavo „mirioramų bumas“, inspiruotas „Lélėje“ rodomo ir „Auksiniu scenos kryžiumi“ apdovanoto spektaklio „Aukso obelėlė, vyno šulinėlis“, – pasakoja režisie-rius, – teatro meistrai bei spektaklio dailininkas Marius Jonutis gauna įvairiausiu užsakymu – iš mokyklų, bibliotekų, norinčių turėti mirioramų įtaisus. 2012 m. net Prezidentū-roje vyko edukacinis, mirioramas pristatantis renginys „Ritinės kny-gos“. Galima sakyti, jog vyksta še-šėlių teatro atgimimas, todėl norė-tusi, kad susidomėjimas juo ir toliau po truputį augtų.“

Vilniaus teatre „Lélėje“ jau yra pa-statyti tokie šešėlių teatro spektakliai kaip A. Mikučio „Žaliojo žasinėlio teatras“, N. Indriūnaitės ir A. Bagociū-naitės-Paukščienės „Baltos pasakos“, R. Driežio „Karalių pasaka“. Šešėlių teatro spektaklius taip pat yra su-kūrė Klaipėdos lėlių teatras, S. De-gutytės „Stalo teatras“, P. Mendeikos teatras „Vaivorykštė“ ir kiti. O va-sario 1–2 d. įvyks naujausio šešėlių teatro kategorijai priskirtino spektaklio „Sniego karalienė“ premjera: šiuo metu „Lélėje“ vyksta intensyvios re-peticijos. Pagal H.Ch. Anderseno pa-saką parašytos Nijolės Indriūnaitės pjėses personažai dalinasi sceną su sa-vu ir objektu šešėliais dailininkės Auš-ros Bagociūnaitės-Paukščienės kar-pinių scenografijos apsuptyje.

Parodos	Bažnytinio paveldo muziejus	KAUNAS	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Senosios liturginės tekstilės paroda „Šilkas ir aukas“ Paroda „Didžiulis mūras, vos per du uolekčius žemę įgilintas, štiek metų stebuklinių stovai“: Trakų parapinė bažnyčia XV amžiuje“	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> Rolando Karaliaus paroda „Būsena“ iš ciklo „Lūžio kartos varda“	Dailė Bažnytinio paveldo muziejuje intriguoja paroda-hipotezė, skirta pirmajam Trakų parapinės bažnyčios šimtmeciumi (kuratorė Giedrė Mickūnaitė, architektė Julija Reklaitė, dailininkė Rūta Mickienė). Ekspozicijoje pri statomos skaitmeninės pirmojo, apie 1419 metus pastatyto, ir antruojo, po 1497 metų perstatyto, bažnyčios pastatų rekonstrukcijos. Skaitmeninius projektus praplečia mūro fragmentai, archeologiniai radiniai iš 2008–2010 m. kasinėjimų bažnyčios presbiterijoje ir šventoriuje, taip pat su bažnyčios kaita siejami dailės kūriniai. Paroda veikia iki kovo 29 d.
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Paroda „Siūlau naują pasaulį“. Vito Luckaus fotografijos retrospektvy“ Paroda „Vaizdų vieta“ (Lietuvos fotografija iliustruotoje žurnaluoje XX a. 7–8 dešimtmečiais) „90x60. Lietuvos fotografijos parodų plakatai. 1970–1987“	Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> iki 19 d. – paroda „Jaunojo tapytojo prizas 2013“ Paroda „Agentūra. Veikėjų kuriamas scenarijus“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> Paroda „Tautų arena. Paryžius 1937“ Vladimiro Dubeneckio paroda „Architektas gyvenimo ir kūrybos teatre“, skirta 125-osioms giminiems	Dailė Bažnytinio paveldo muziejuje intriguoja paroda-hipotezė, skirta pirmajam Trakų parapinės bažnyčios šimtmeciumi (kuratorė Giedrė Mickūnaitė, architektė Julija Reklaitė, dailininkė Rūta Mickienė). Ekspozicijoje pri statomos skaitmeninės pirmojo, apie 1419 metus pastatyto, ir antruojo, po 1497 metų perstatyto, bažnyčios pastatų rekonstrukcijos. Skaitmeninius projektus praplečia mūro fragmentai, archeologiniai radiniai iš 2008–2010 m. kasinėjimų bažnyčios presbiterijoje ir šventoriuje, taip pat su bažnyčios kaita siejami dailės kūriniai. Paroda veikia iki kovo 29 d.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. pirmos pusės tapyba iš Aleksandro Popovo rinkinio“ iki 19 d. – paroda „Dailės istorikas ir kritikas Mikalojus Vorobjovas (1903–1954)“, skirta 110-osioms gimimo metinėms	Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> iki 18 d. – paroda „Mindwalk“ (kūriniai iš privačių šiuolaikinio meno kolekcijų)	A. Žmuidzinavičiaus kūrinii ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> nuo 17 d. – Evaldo Mikalauskio paroda „Dar kartą beveik apie žmogų“	Teatras Klaipėdos kultūros centre „Žvejų rūmai“ sausio 22 d. 19 val. vyks „Gliukų“ teatro judesio spektaklio premjera „Šalių šalikai, kraštų karstai“. Pasak idėjos autoriaus, režisieriaus ir atlakėjo Beno Šarkos: „Šis spektaklis – tai atnašavimas už dūstančius nuo užveržtų šalių šalikų, nuo ankštų kraštų karstų...“
Radvilų rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikščių Radvilų Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas Paroda „Renesanso spindesys“ Onos Kreivytės-Naruševičienės ir Jono Noro Naruševičiaus paroda „Augančios formos“	Galerija „Aidas“ <i>Trakų g. 13</i> iki 21 d. – Lino Katino tapybos kūriniai paroda „Sāmanas“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> iki 25 d. – Konstancijos Dzimidavičienės paroda „Amžinybės ratas“	Muzika Sausio 18 d., šeštadienį, 19 val. Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje skambės koncertas „Nuo čigoniškų melodijų iki koncerto smuikui“. XIX ir XX a. kompozitorų muziką atliks Roberto Šerveniko diriguojamas Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras ir du solistai – orkestro altų grupės koncertmeisteris Arūnas Statkus ir Filharmonijos svečias smuikinkas Aleksandras Sitkovskis.
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A</i> Paroda „Nuo karo iki taikos“ (XX a. penktos dešimtmecio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos) Kazimiero Žoromskio (1913–2004) paroda „Nuo realizmo iki optimio meno“ Lenkijos fotografijos ir dizaino paroda „Materia Prima“	Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> Karinos Lukauskaitės kūrybos paroda „Upės, keliai ir debesys“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Piliés g. 40</i> Dainius Labučio paroda „Garsų vaizdai“, skirta „Yamaha“ muzikos mokyklos Lietuvoje dvidešimtmeciumi	Ryšių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19</i> Arūno Daujoto (1963–2012) tapybos paroda
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Vytauto Kasiulio kūriniai kolekcija Paroda „Arbit Blato Paryžius ir Venecija“	Galerija „Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> In memoriam Liucijai Šulgaitei. „Širdies stebuklinga versmė“	Galerija „Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus“ <i>Piliés g. 40</i> Dainius Labučio paroda „Garsų vaizdai“, skirta „Yamaha“ muzikos mokyklos Lietuvoje dvidešimtmeciumi	Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Výtauto Kasiulio (1918–1995) kūrybos paroda
Lietuvos nacionalinės muziejus Naujasis arsenolas <i>Arsenalo g. 1</i> Paroda „Žemaičių krikšto ženklai“ iki 26 d. – kabaničių sodų paroda „Sesė sodų sodina“	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Arvydo Braždžiūno-Dusės paroda „Gruobuonis ir kit“	Galerija „Teatro, muzikos ir kino muziejus“ <i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Viva Verdi!“, skirta Giuseppe's Verdi 200-osioms gimimo metinėms	Galerija „Ryšių istorijos muziejus“ <i>Rotušės a. 19</i> Arūno Daujoto (1963–2012) tapybos paroda
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Paroda „Rūdavos kautynės“ Lankymas antradienių–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija AV17 <i>Ausros Vartų g. 17</i> Tauro Kensmino skulptūrų paroda „Tarp“	Galerija „Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė“ <i>Vokiečių g. 4 / 2</i> iki 20 d. – piešinių paroda „Slaptoji piešiančiųjų draugija“	Galerija „Kokybių parodų rūmai“ <i>Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> iki 19 d. – šiuolaikinio meno paroda „Sakmės apie Baltiją“
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> Paroda „Šimtmecio portretas“ Paroda „Istorinis „Metų“ kostiumas“	Galerija „Akademija“ <i>Piliés g. 44/2</i> iki 18 d. – Rūtos Junutytės personalinė paroda „Somnambulus letargiškai“	Galerija „Skalvijos“ <i>Goštauto g. 2/15</i> Vaidoto Aukštaičio fotoparoda „Peizažai be vietos“	Galerija „Vilniaus mažasis teatras“ <i>Didžioji salė</i> 17 d. 18.30 – E. Albee'io „TRYS AUKŠTOS MOTERYS“. Rež. – R. Kudzmanaitė
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Telšių galerija <i>Kęstučio g. 3</i> VDA Telšių fakulteto studentų darbų paroda	Galerija „JuozasART“ <i>J. Jasinskio g. 14</i> Nidos tapybos kolekcijos paroda	Galerija „Vilniaus miesto teatras“ <i>Didžioji salė</i> 17 d. 18.30 – F. Molnáro „LILLIOMAS“. Rež. – L. Bagossy (Vengrija)
			„OKT/Vilniaus miesto teatras“ <i>Didžioji salė</i> 18 d. 19 val. OKT studijoje – A. Čechovo „ŽUVÉDRA“. Rež. – O. Koršunovas

25 d. 12 val. – J. Mačiukevičiaus „BITĖ MAJA“ (V. Bonzelo knygos „Bitė Maja ir jos nuotykiai“ motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	Kauno lėlių teatras 18 d. 12 val. – „PASAKŲ KARALIAUS TEATRAS“ (H.Ch. Anderseno pasakų atsiradimo paslaptys). Rež. – O. Žiugžda	26 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – violončelininko V. Vasiliausko 70-mečiu. R. Grakauskaitė (smuikas), V. Raškevičiūtė (altais), R. Taločka (klarnetas), V. Vasiliauskas (violončelė), A. Vasiliauskas (fortepijonas). Programoje L. van Beethoven, R. Strausso kūriniai
26 d. 12 val. – „BAISIAI GRAŽI PASAKA“ (pagal lietuvių liaudies pasakas ir mjsles). Scen. aut., rež. ir dail. – A. Bagociūnaitė-Paukštienė		
Mažoji salė 18 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“ (pagal H.Ch. Anderseno pasakas). Rež. – N. Indriūnaitė	KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 18 d. 18 val. <i>Klaipėdos dramos teatre</i> – P.O. Enquisto „LŪŠIES VALANDA“. Rež. – M. Čimele	VILNIUS Kongresų rūmai 23, 24, 26 d. 19 val. – G. Puccini opera „MANON LESKO“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. ir grimo dail. – J. Stakkevičius. Solistai A. Grigorian, L. Pautienius, T. Girininkas ir kt.
19 d. 14 val. – „AUKSO OBELĖLĖ, VYNO ŠULINĖLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką). Scen. aut. ir rež. – R. Drėžis		
Menų spaustuvė <i>Festivalis „Kitoks teatras vaikams '14“</i> 17 d. 10, 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „SU-DAUŽYTAS KIAUŠINIS“ (Klaipėdos lėlių teatras)	Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 18 d. 18.30 – G. Donizetti „MEILÉS ELIKSYRAS“	Šv. Jonų bažnyčia 18 d. 18 val. – koncertų ciklas „Muzikos valanda Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje“. Vargoninko V. Pinkevičiaus koncertas „Gyvenimas – tapyba“
18 d. 10, 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ARBATĖLĖ“ (Klaipėdos lėlių teatras)	20 d. 12 val. – F. Poulenco „DRAMBLIUOKO BABARO ISTORIJA“	Šv. Kazimiero bažnyčia 26 d. 19 val. – „Atgyjantys kūnai“. Rež. ir choreogr. – G. Ivanauskas. Šokėjai E. Užaitė, I. Nazarenko, B. Urbitytė, G. Ivanauskas, E. Kvočiauskas, N. Bierancas, E. Taujanskis
18 d. 18 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „PAŠALIETIS“ („The Amazing Magic Theatre & TT13“, Suomija)		KAUNAS Maironio lietuvių literatūros muziejus 17 d. 17 val. – VDU Muzikos akademijos Dainavimo katedros doc. A. Eitmanavičiūtės kl. studentai ir magistrų: I. Goleckytė, R. Černiūtė, K. Ščiukaitė, V. Gurejeva ir R. Ščiogolevaitė. Pianistės K. Kaklauskaitė ir M. Umbrasevičiūtė
19 d. 12, 15 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „NIAM-NIAM!“ („tanzfuchs PRODUKTION“, Vokietija)	Juozo Miltinio dramos teatras 18 d. 18 val. – N. Leskovo „LEDI MAKBET ŠMCENSKO APSKRITIES“. Rež. – R. Banionis	KLAIPĖDA Klaipėdos koncertų salė 21 d. 18 val. – P. Jeleckio (fortepijonas, Baltarusija) rečitalis. Programoje G. Kurtago, L. van Beethoven, A. Skriabino, A. Weberno, R. Schumann kūriniai
20 d. 13, 16 val. <i>Juodojoje salėje</i> – šokių spektaklis „Bartolomeo“ („Carrasco Dance Company“, Švedija)	19 d. 12 val. – S. Kozlovo „EŽIUKAS RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius	V a k a r a i
21 d. 15 val. <i>Infotekoje</i> – E. Fischer-Lichte knygos „Performatyvumo estetika“ pristatymas. Dalyvauja J. Staniškė, E. Klivis ir teatro kritikas V. Jauniškis	19 d. 18 val. – I. Vyrypajevė „VALENTINU DIENA“. Rež. – L. Vaskova	VILNIUS Rašytojų klubas 21 d. 17.30 – poeto A. Valentos eileraščių knygos „Nuožmias arčiantis“ pristatymas. Kartu su autoriumi dalyvauja dainų autorius ir atlirkėjas P. Girdenis, literatūros kritikė J. Riškutė, knygos redaktorė B. Vinevičienė
22 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)	21 d. 18 val. – L. Poiret „BEPROTISKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Keleris	22 d. 17.30 – literatūros kritikai S. Sventicko kūrybos vakaras su nauja knyga „Guriniai“ ir Just. Marcinkevičiaus kūrybos studiomis. Dalyvauja knygos autorius, literatūrologė V. Daujotytė, aktoriai J. Budraitė ir R. Bagdzevičius, dainininkė V. Povilionienė, leidyklos „Gintasis žodis“ direktoriaus pavaduotojas V. Stanelis
KAUNAS Kauno dramos teatras 17 d. 18 val., 18 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMIERA! A. Čechovo „VYŠNIŲ SODAS“. Rež. – A. Areima	23 d. 18 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA“. Rež. – S. Varnas	27 d. 17.30 – G. Patacko ir T. Marcinkevičiūtės kūrybos vakaras. G. Patacko poemos „Mažoji dievikių Co“ ir T. Marcinkevičiūtės eileraščių vaikams knygos „Etruskai valgė druską“ sutikituvės
19 d. 12 val. <i>Rūtos salėje</i> – L. Carrollio „ALISA STEBUKLŲ ŠALYJE“. Adaptacijos aut. ir rež. – E. Piotrowska	Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 18 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Nuo čigoniskų melodijų iki koncerto smuikui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai A. Sitkovskytė (smuikas), A. Statkus (altais). Dir. – R. Šervenikas. Programoje A. Foote, F. Mendelssohn-Bartholdy, P. de Sarasate's, G. Holsto, B. Bartoko kūriniai	Mokytojų namai 17 d. 18 val. <i>VMN Svetainėje</i> – festivalis „Tai – aš“
19 d. 18 val. <i>Mažoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELI PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas	19 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Su orkestru muzikuoją jaunieji talentai. Lietuvos kamerinių orkestras. Solistai A.E. Janonytė (smuikas), I. Daugirdaitė (smuikas), M. Grigaliūnaitė (fortepijonas), T. Zaicėvas (akordeonas). Programoje W.A. Mozart, P. de Sarasate's, F. Kreislerio ir kt. kūriniai	18 d. 19 val. <i>VMN Didžioji salėje</i> – Vilniaus Zanavykų (Šakių krašto) bendrijos susikūrimo 25-erių metų jubiliejaus vakaras
21, 22 d. 19 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	22 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – „Nakties vigilija“ su V. Minino vadovaujamu choru. Tarptautinė programa „Kultūrų dialogas“. Maskvos akademinius kamerinius choras (meno vad. ir dir. – V. Mininas). Programoje S. Rachmaninovas, G. Kančeli, O. Messiaeno, M. Ravelio kūriniai	21 d. 18 val. <i>VMN Svetainėje</i> – Žemaičių kultūros draugijos vakaras. Pranešėja draugijos pirmininkė D. Juodkaitė-Dirgėlinė. Muzikuoj. A. Batavičius ir I. Petrošius
22 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“. Rež. – A. Latėnas	25 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistė J. Novikova (sopranas). Dir. – G. Markas. Programoje G.F. Händelio, W.A. Mozarto kūriniai	KAUNAS Menininkų namai 20 d. 18 val. – literatūriniai skaitymai „Nepamirškime Mažojo princo“ (pagal A. de Saint-Exupery). Dalyvauja aktoriai L. Zorūbaitė, H. Savickis, M. Pauliukaitytė, A. Budnikas, V. Valašinas ir scenografas G. Velykis
23 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „GELBKIME MEILE“. Rež. – A. Jankevičius	26 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – teatralizuota muzikinė pasaka visai šeimai „Ant ledo atsirado rožė...“ (pagal R. Skučaitės knygą). L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	KAUNAS Gražiųjų namai 20 d. 18 val. – literatūriniai skaitymai „Nepamirškime Mažojo princo“ (pagal A. de Saint-Exupery). Dalyvauja aktoriai L. Zorūbaitė, H. Savickis, M. Pauliukaitytė, A. Budnikas, V. Valašinas ir scenografas G. Velykis
Kauno muzikinis teatras 17 d. 18 val. – F. Flotowo „MARTA“. Dir. – J. Geniušas	27 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistė J. Novikova (sopranas). Dir. – G. Markas. Programoje G.F. Händelio, W.A. Mozarto kūriniai	
18 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc. aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. – J. Janulevičius	28 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
19 d. 12 val. – E. Chagagortiano „AUSINĖ KEPURE“. Dir. – V. Visockis	29 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
19 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Dir. – J. Geniušas	30 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
23 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius	31 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
24 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis	32 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
Kauno kamerinis teatras 17 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS, ARBA MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas	33 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
18 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR PANTAGRUELIS“. Rež. – S. Rubinovas	34 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
19, 23, 26 d. 18 val. – „KAM MAN VYRAS – NAMUOSE IR TAIP ANKŠTA“	35 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	
24 d. 18 val. – D. Zelčiūtės „KŪNO VARTAI“. Rež. – A. Dilytė	36 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – L. Baulbytė (fleita), P. Jaraminas (fortepijonas). Aktoriai L. Budzikaitė, S. Storpirštis, „Liepaičių“ jaunučių ir II klasės chorai (vad. ir dir. E. Jaraminičienė, N. Timofejeva). Solistė J. Bielinytė (sopranas). Rež. – J. Šurnaitė	

Bibliografinės žinios

RELIGIJA. TEOLOGIJA

Evangelija kasdien / [sudarytojai, fotografių Eugenijus Bartulis, Evaldas Darškus]. – Šiauliai : Šiaulių vyskupijos ekonomo tarnyba, [2010–2012]. – 5 d. – ISBN 978-9955-9344-8 (jr).

D. C : C ciklo liturginių metų šventadieniams. – [2012] (Vilnius : BALTO print). – 133, [1] p. : iliustr. + „C“ liturg. m. kalendorius (2013–2014) lap. + 1 žml. lap. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-9344-8 (jr)

Panevėžio Kristaus Karaliaus katedra = Cathedral of Christ the King in Panevėžys / [tekstą parengė Eugenijus Troickis ; vertėja Rasa Tarabildienė ; fotografas Vytautas Kandrotas]. – Kaunas : Terra publica, [2013] (Vilnius : BALTO print). – 115, [5] p. : iliustr., faks., portr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-8090-15-4 (jr.)

Šiluvos šventovė = The shrine of Šiluva / [teksto autorė Asta Petraitėtė ; vertėja į anglų kalbą Rasa Salatkienė ; fotografas Vytautas Kandrotas]. – Kaunas : Terra publica, 2013 (Vilnius : BALTO print). – 115, [5] p. : iliustr., faks., portr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-8090-15-4 (jr.)

ETNOGRAFIJA

Lietuva miniatiūroje : informacinis leidinys apie Lietuvos liaudies buities muziejų / [redaktorių kolegija: Inga Levickaitė ... [et al.]. – [Kaunas : Regrafas, 2010]- .

[D. 2]: Suvalkija : informacinis leidinys apie Lietuvos liaudies buities muziejų, skirtas muziejus eksponacijų atidarymo 40-mečiu / [sudarytojai Inga Levickaitė, Eligijus Juvencijus Morkūnas, Violeta Reipaitė, Janina Samulionytė ; tekstu autorai Nijolė Andrejevičė, Vingaudas Baltrušaitis, Snaigė Laučiutė ... [et al.]. – [Kaunas : Indigo print, 2013]. – 59, [1] p. : iliustr., faks. – Virš. tik dalies antr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-8078-07-7

MENAS

Grafinio dizaino pagrindai / Gintarė Jarašienė ; Kauno kolegija. Justino Vienožinskio menų fakult

„Jauna ir graži“

Savaitės filmai

47 roninai ***

Visų išduotas ir parduotas vergijon paslaptinges klajoklis taps vienu iš 47 karių, metusiu iššūkį mirčiai. Likimas jį pasirinko kerstui vykdyti. Atvykės iš kito pasaulio jis pasipriešins tamsiosioms jėgomis, kad apgintu uždraustą meilę... Carlo Rinscho debiutinį filmą įkvėpė garsi XVIII a. legenda apie 47 buvusių samurajus (roninas – neapsaugoję savo šeimininko samurajus), kurie metus planavo atkerštyti už savo šeimininko mirtį. Su naikinę galinę žudiką, roninai įvykdė ritualinę savižudybę. Jie iki šiol laikomi tautos didyriais, kovos už teisingumą simboliu. Legenda ne kartą atgijo literatūroje ir kine. Naujasis filmas, nors ir skirtas pauauglių auditorijai ir panardintas į mistiką, vis dėlto visai sinefiliškas reginys, atskleidžiantis ir svarbią sudėtinę japonų kultūros dalį – pasiaukojimą. Tik kad tą kultūrą pasauliui adaptavo Holivudas. Pagrindinius vaidmenis filme sukurė Keanu Reevesas, Hiroyuki Sanada, Ko Shibasaki, Tadanobu Asano, Minas Tanaka (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Amerikietiška afera ****

Ką tik trimis „Auksiniai gaubliai“ (už geriausią komediją, geriausiai komedijos aktorei – Amy Adams ir geriausiai antrojo plano aktorei – Jennifer Lawrence) apdovanotas Davido O. Russellė filmas pasakoja apie 8-ojo dešimtmecio pabaigoje ir 9-ojo dešimtmecio pradžioje FTB vykdytą specialiąją operaciją „Abscam“. Operacijos tikslas buvo išsiaškinti nelegalią prekybą meno šedevrais. FTB bendradarbis šioje operacijoje buvo sukčius ir jo partnerė. Jie turėjoapti vogtų meno vertybų vagų ir pirkėjų iš Artimųjų Rytų tarpininkais. Tačiau operacija atskleidė ir neregėto masto politikų korupciją. Filme taip pat vaidina Christianas Bale'as, Bradley's Cooperis, Jeremy Renneris, Jackas Hustonas, Michaelas Pena (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Jauna ir graži ***

Septyniolikmetė Izabelė (Marine Vacth) užaugo turtingoje paryžiečių šeimoje. Per atostogas ji prarado nekaltybę su jaunu vokiečiu. Grįžus į namo mergina pradeda susitikinėti su vyrais už pinigus. Izabelė kruopščiai renkasi partnerius, kurie moka didelius pinigus už jos paslaugas. Ji gyvena dvigubą gyvenimą: yra pavyzdinga studentė iš padorios šeimos ir kartu turtinė „merginga pagal iškvietimą“. Tačiau vieną dieną, susiklošcius dramatiškoms aplinkybėms, šeima sužinos jos paslaptį... François Ozonas mėgsta provokuoti. Šis filmas – ne išimtis, juolab kad režisierius ne tik sukūrė pasakojimą apie savęs paieškas ir brendimą, bet ir nesistengė atsakyti į pagrindinį klausimą, kodėl subtili ir protinė mergina tapo prostituite. Taip pat vaidina Geraldine Pailhas, Fredericas Pierrot, Fantinas Rarat, Johanas Leysenas, Charlotte Rampling, Nathalie Richard (Prancūzija, 2013). (Vilnius)

Volterio Mičio slaptas gyvenimas ***

Kas pasakė, kad mažo žmogaus širdyje negali būti didžių svajonių? Net kuklus ir nedrąsus tarnautojas kartaais įsivaizduoja save didvyriu. Šios komedijos herojus Volteris Mitis (Ben Stiller) gyvena su valdinga ir viską kontroliuojančia mama, bet fantazijose atliko daugybę zygdarbių. Jo svajonės tapo realybe po to, kai Volteris iš paslaptinges moters gavo juodą knygutę. Joje pažymėtos vietos, kur Antrojo pasaulinio karo metais buvo paslėpti Olandijos lobiai. Netrukus Volteris įspainioja į tarptautinį sąmoksłą ir savo kailiui įsitikina, kad būti didvyriu visai nepaprasta. Filmą sukurtais pagal Jameso Thurberio novelę, paskelbtą 1939 metais žurnale „The New Yorker“. Režisierius Benas Stilleris veiksmą perkėlė į mūsų dienas ir pasinaudojo garsioju žurnaluo „Life“ uždarymo istorija. Taip pat vaidina Kristen Wiig, Shirley MacLaine, Adamas Scottas, Kathryn Hahn, Seanas Pennas, Adrianas Martinezas, Pattonas Oswaltas (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

17–22 d. – Draugų draugai (Rusija) – 12, 14.15, 16.30, 18.45, 21.15; 23 d. – 12, 14.15, 16.30, 17–22 d. – Amerikietiška afera (JAV) – 11.30, 14.30, 18.30, 21.30; 23 d. – 11.30, 14.30, 18.30, 21.30, 23 val.

17–22 d. – Paskutinės dienos Marse (JAV) – 18.30, 21 val; 23 d. – 18.30, 21, 23.20

22 d. – Aš, Frankenšteinas (3D, JAV, Australija) – 18.20

19 d. – „Brangakmeniai“ Choreogr. – G. Balanchine'as. Tiesioginė premjeros transliacija iš Maskvos didžiojo teatro – 17 val.

17, 20–22 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 12.30, 13.30, 15.15, 15.50, 17.30,

18, 18.45, 20.15, 21.15, 21.30, 21.50; 18, 19 d. – 11, 12.30, 13.30, 15.15, 15.50, 17.30, 18, 18.45,

20.15, 21.15, 21.30, 21.50; 23 d. – 11, 12.30, 13.30, 15.15, 15.50, 17.30, 18, 18.45, 20.15,

21.15, 21.30, 21.50; 23 d. – 11, 12.30, 13.30, 15.15, 15.50, 17.30, 18, 18.45, 20.15,

21.15, 21.30, 21.50, 22.50, 23.10, 23.50, 23.59

17, 20–22 d. – Meilė Niujorke 3: žmonos atostogose (Rusija) – 14, 16, 18.30, 20.40;

18, 19 d. – 11.45, 14, 16, 18.30, 20.40; 23 d. – 11.45, 14, 16, 18.30, 20.40, 22.40

17, 18, 20, 21, 23 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 11, 13.30, 16, 18.15; 19 d. – 11, 13.30, 17.15,

18.15; 22 d. – 11, 13.30, 16 val. (lietuvių k.); 13.30 (originalo k.)

17, 20–23 d. – Ledo šalis (JAV) – 14.15, 16.45,

19.15; 18, 19, 23 d. – 11.45, 14.15, 16.45, 19.15

17–23 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 11.15, 15.45, 20.45

17, 18, 20–23 d. – Eglutės 3 (Rusija) – 13.20,

18 val.; 19 d. – 13.20

17, 20–22 d. – Pasivaikščiojimas su dinozaurais (3D, JAV) – 16.20; 18, 19, 23 d. – 11.15, 16.20

17–23 d. – Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 13.45

Hobitas: Smogo dykynė (3D, JAV) – 11.45

Gravitacija (3D, JAV) – 15 val.

17, 18, 20, 21, 23 d. – Didis grožis (Italija, Prancūzija) – 17.15

17–23 d. – Volterio Mičio slaptas gyvenimas (JAV) – 20.30

17–22 d. – 47 roninai (3D, JAV) – 20.50;

23 d. – 20.50, 23.40

17–23 d. – Jauna ir graži (Prancūzija) – 16.10

18, 19, 23 d. – Kalakutai: atgal į ateitį (JAV) – 11.30

Cinemas Akropolis

17–22 d. – Amerikietiška afera (JAV) – 11.15,

14.30, 17.30, 20.40; 23 d. – 11.15, 14.30, 17.30,

20.40, 23.40

17–22 d. – Draugų draugai (Rusija) – 10.35,

12.35, 14.45, 19, 21.15; 23 d. – 10.35, 12.35,

14.45, 19, 21.15, 23.20

22 d. – Aš, Frankenšteinas (3D, JAV, Australija) – 18.30

17–22 d. – Redirected / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 10.25, 13.15, 16, 16.50, 17.45,

18.45, 19.25, 20.30, 21.40, 21.50; 23 d. – 10.25,

13.15, 16, 16.50, 17.45, 18.45, 19.25, 20.30, 21.40,

21.50, 23.10, 23.30, 23.59

17–23 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 10.15,

12.45, 15.15

17, 20–22 d. – Ledo šalis (JAV) – 14, 16.30;

18, 19, 23 d. – 11.30, 14, 16.30

17–22 d. – Didžioji kova (JAV) – 14.10, 16.40,

21.30; 23 d. – 14.10, 16.40, 21.30, 23.50

17–22 d. – Meilė Niujorke 3: žmonos atostogose (Rusija) – 15.45, 18, 20.15, 22.30; 23 d. –

15.45, 18, 20.15

17–23 d. – Kaip pavogti žmoną (rež. D. Ulvydas) – 12, 19.15

Pasivaikščiojimas su dinozaurais (3D, JAV) – 11, 13.30

47 roninai (3D, JAV) – 15.35

17–21, 23 d. – Eglutės 3 (Rusija) – 18.30

17–23 d. – Volterio Mičio slaptas gyvenimas (JAV) – 21 val.

Hobitas: Smogo dykynė (JAV) – 12.15

.Skalvijos“ kino centras

17 d. – Adelės gyvenimas. I ir II skyrius

(Prancūzija, Ispanija, Belgija) – 16 val.; 18 d. –

20 val.; 19 d. – 15.30; 20 d. – 19.20; 21 d. –

18.10; 22 d. – 16 val.; 23 d. – 18.10

17 d. – Volterio Mičio slaptas gyvenimas (JAV) – 19 val.; 18 d. – 17.50; 19 d. – 20.30;

20 d. – 17 val.; 21 d. – 16 val.; 22 d. – 21.15;

23 d. – 21.10

17, 21 d. – Medžioklė (Danija) – 21.10;

22 d. – 19.10; 23 d. – 16 val.

18 d. – „Skalvijos“ kino akademijos rudens semestro darbų peržiura – 15.30

19 d. – Kino klasicos vakaras. Orfėjas (Prancūzija) – 18.40

20 d. – Seansas senorams. Dvi motinos (Australija, Prancūzija) – 15 val.

20–23 d. – Ledo šalis (3D, JAV) – 10.30, 13,

15.30

17–22 d. – Ledo šalis (JAV) – 14, 16.40;

18, 19, 23 d. – 11.30, 14, 16.40

17–23 d. – Pasivaikščiojimas su dinozaurais (3D, JAV) – 11, 13.10; Pasivaikščiojimas su dinozaurais (JAV) – 12.20

17, 20–23 d. – Didžioji kova